

„Leginkább a szexualitással, az anyagiakkal és az alkohollal kapcsolatos botlásokat szokták a lelkesi nyomorúságok közé sorolni, ám a lista ennél sajnálatosan hosszabb.”
Doktor úr, a maga szíve sose fáj? ▶ 3. oldal

„Biztos vagyok abban, hogy csak olyan újságnak lehet missziói hatása, amely úgy szól a mi életünkről, hogy eközben összhangra törekszik az egyház kétezer éves hitével, tanításával.”
Újra szól a Harangszó ▶ 11. oldal

„Talán érdemes ezzel a vadul építkező emberrel szembeállítani egy másik embert Jézus egy másik példázatából. Aki bölcsen arra figyel, amit Jézus annak érdekében mondott, hogy a normális élet sikerülhessen.”
Magamnak legjobb társa – én... ▶ 13. oldal

Amilyen mértékkel... ▶ 2. oldal
A Völgy lelki ösvényein ▶ 4. oldal
Interjú Mesmer Ottó őrszigeti lelkésszel ▶ 5. oldal
Ahol minden a zene körül forog ▶ 12. oldal
Augusztusi anizsz ▶ 12. oldal
Bombardiád az Üllőin ▶ 14. oldal

Köz-Ép-Pont

Székelyföld szívében találkoztak romániai és magyarországi evangélikus fiatalok

► Az élet érték, te magad is értékes vagy Teremtőd szemében, értékes tagja lehetsz közösségnek – ezek voltak az első alkalommal megrendezett Köz-Ép-Pont erdélyi lutheránus ifjúsági találkozó kulcsüzenetei. A Sepsiszentgyörgyön augusztus 1–4. között zajlott nagyszabású rendezvényre mintegy háromszázhetven – zömében középiskolás és egyetemista – fiatal látogatott el tizenhat magyarországi és tizenkilenc romániai magyar evangélikus gyülekezetet (is) képviselve. Az anyaországi Szegedtől Kelenföldig, Szombathelytől Mezőberényig, Bonyhádtól Bakonytamásiig vezérgondolatul – hosszú, több mint félnapos utazást vállalva – Kovászna megye székhelyére, a mintegy ötvenötezer lakosú, zömében magyar ajkú településre.

Sepsiszentgyörgy gyönyörű, 1998-ban felszentelt evangélikus temploma adott otthont csütörtök kora este a találkozó nyitó istentiszteletének. A főszervező, Koszta István brassói lelkész vezette a liturgiai szolgálatot, és az ifjú kolozsvári püspöki titkár, Fejér Olivér hirdette Isten igéjét az Ézsaiás könyvében olvasható, az egész találkozóhoz vezérgondolatul választott igé alapján: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy.” (Ézs 43,1b)

► Összeállításunk a sepsiszentgyörgyi „Szélrózsáról” a 7–10. oldalon

Pharrajimos-emléknep

► Ökumenikus imaesttel emlékeztek múlt pénteken a pesti Jézus Szíve-templomban a cigány holokauszt – a pharrajimos –, valamint a kislétai gyilkosság évfordulójára. Székely János római katolikus segédpüspök, Fabiny Tamás evangélikus püspök, Balog Zoltán református lelkész, az emberi erőforrások minisztere, valamint Forrai Tamás Gergely jezsuita tartományfőnök szolgált az imaórán.

► Folytatás a 3. oldalon

...és mégis közel

■ SZEMEREI JÁNOS

Nekünk tizenegy és fél óra alatt sikerült. A busszal utazóknak nehezebb volt, mert lassabban tudtak haladni, a megállások pedig szükségszerűen tovább tartottak. Volt, aki több mint tizenhét órát zötykölődött a forró augusztusi napon Sepsiszentgyörgyig. Itt rendezték meg – Erdélyben első ízben – a magyar evangélikus fiatalok határon átvelő közös fesztiválját Köz-Ép-Pont címmel.

A távolságot a bőrünkön, a hátunkon, a fenekünkön alaposan átérez-tük. El is tűnődtem a távolságon. Ha Győről ugyanezt a közel kilencszáz kilométert északnyugati irányban tettük volna meg, akkor jóval túljutottunk volna Berlinen. Az utazási időt tekintve pedig még messzebb juthattunk volna. Ennyi idő alatt Európa fővárosáig, Brüsszelig, de akár az Északi-tengerig vagy az Atlanti-óceánig is el tudtunk volna érni...

Mi azonban nem véletlenül Kovászna megye fővárosába, Sepsiszentgyörgyre siettünk.

A nyitó istentisztelet után elhangzott köszöntésében Adorjáni Dezső Zoltán, a házigazda Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke érdeklődően beszélt arról, hogy Sepsiszentgyörgy a magyarság és azon belül a magyar evangélikusság egyik legkeletibb bástyája, ugyanakkor a találkozó idején, augusztus első négy napjában a magyar evangélikusság fővárosává vált. Középpontba került. Földrajzilag nyilván nem, azzal viszont mindenképpen, hogy a találkozó, melyre Erdélyből és Magyarországról különböző területeiről is sokan összereregtünk, közös hitünkre és reménységünk középpontjára, Jézus Krisztusra figyeltünk.

„Oly távol vagy tőlem, és mégis közel...” István király – a mára klasszikussá vált rockoperában – a lelkében lévő kettősséget énekelte meg a híres dalban. Mi a hosszú és fárasztó út után a távolság és mégis közelség paradoxonát már a megérkezéskor átéltük. Olyan szeretettel fogadtak minket, mintha csak hazaérkeztünk volna. Tőlünk távol élő, de szerető testvérek közé érkeztünk!

Jó erről a kettős érzésről beszámolnom azért is, mert az ifjúsági ügyeket felügyelő püspökként ennek a találkozóhoz a fájdalmas, vajdásoktól sem mentes előzményeit is végigkísértem. Emlékszem a nagy álmra, amely arról szólt, hogy az egyik Szélrózsát majd Erdélyben fogjuk megszervezni, és az milyen jó lesz. Arra is emlékszem, amikor ez az eredeti álom összetört, és ez bizony sokaknak nagyon fáj. Mint ahogy a másik oldalon az is, hogy mi, magyarországiak mintegy levédtük a Szélrózsát nevet, és az Erdélyben kisebb létszámmal és más formában megrendezendő programnak másik nevet kellett kitalálni.

A legszorosabb kapcsolatban is előfordul, hogy nem sikerül megérteni egymást. Akiknek azonban igazán fontos a másik és a kapcsolat, azok ebbe nem nyugszanak bele. Ők nem húzzák le a rolót, nem állnak tovább, hanem hűségesen keresik a megoldást és a feloldást.

Sepsiszentgyörgyön ez a „mégis közel” érzés azért is ragadott meg, mert jó példáját láttam a félreértésen való felülemelkedésnek. Felemelő volt látni, hogy a hazai Szélrózsacsapat vezetői nemcsak eljöttek, de az erdélyi szervezőkkel össze is fogtak, szolgálatokat végeztek a találkozón.

Magán a fesztiválon is több formában megszólalt a „mégis közel” üzenet.

Örültem annak, hogy az áhítatokban, előadásokban nem száraz elméleti fejtegetések, hanem többségében személyes biznyságtételek hangzottak el, amelyek Isten titokzatos, de valóságos szeretetét mutatták be. A péntek reggeli áhítatot tartó fiatal lelkész, Hankó Szilamér hazai pályán, egykori iskolája udvarán mondta el: bizony maga is csodálkozik azon, hogy lelkészként szólal meg, mert nem efelé orientálódó mintagyerek volt. Kalandos diákcsejnye közül elmesélte például, hogy fogadásból biciklivel egy keréken próbált végigtekerni a folyosón, de a matematikatanárnő éppen elé lépett, és ő bizony elgázolta...

Ugyanezen a napon a főelőadást tartó pszichológus, Kalóz János is valomással szívesen mesélte el, hogyan került kapcsolatba a kábitósszal. Az első slukkra azzal vették rá kortársai, hogy gyáva, ha nem szippant bele. Beszélt a gyötrelméről, amikor a kábitósszal foglya és teljesen reménytelen, kiszolgáltatott ember volt, majd arról, hogy miként sikerült megszabadulnia, miként talált önmagára, később a hivatására.

Sokan és sokszor távolinak érzik, mégis közel van, megmutatja hatalmát az élő Isten.

Rám nagy hatást tett az interaktív passziókiállítás. Egy sötét pincét osztottak fel több részre, majd Jézus jól ismert szenvedéstörténetének állomásait egy-egy szobában jelenítették meg. Gyönyörű díszleteket készítettek, az adott kort, illetve hangulatot idéző zene szólt. Elhangzottak a bibliai igék, majd pedig valami személyes is történt, hogy a történetnek ne passzív szemlélői, hanem átélői legyünk. Az utolsó vacsorát felidéző állomáson például a korabeli szokások szerint telepedtünk asztal köré, elhangzottak Jézus akkor elmondott szavai, megtörtük a pászkakenyert, és kupicányi bort ittunk.

Távol volt a szokott liturgiai szokásainktól. Mi ott mégis úrvacsorát vettünk. Bár a szolgálatot nem lelkész végezte, de az Úr ott volt. Mégis közel volt.

A szerző a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk! Azzal a reménységgel könyörgünk hozzád, hogy te meghallgatsz minket, és megadod mindazt, ami javunkra szolgál.

Könyörgünk világunkért, amelyet te szépnek és jónak teremtettél, és nekünk ajándékoztál, de mi napról napra pusztítjuk. Kérünk, add Szentlekedet, hogy hűséges gazdái legyünk teremtett világodnak, és tudjuk, azért kapunk, hogy majd tovább is tudjuk adni a következő generációknak.

Urunk, kérünk közösségeinkért, a családokért, gyülekezetekért, egyházadért, nemzetünkért. Add, hogy megértsük, a te gyermekeid vagyunk mindnyájan, és ezért magunkért és egymásért is felelősséggel tartozunk. Add, hogy kapcsolatainkat a téled Jézus Krisztusban kapott szeretet járassa át, hogy mindenkor tudjuk, bűneinket előtted letehetjük. Istenünk, te látod azt a sok irigységet, erőszakot, egymás megvetését, amely ma sokszor jellemzi világunkat. Add, hogy ne csupán szavakkal, hanem életünkkel tudjunk bizonyosságot tenni arról, hogy te új életre hívtál el bennünket Jézus Krisztus által.

Könyörgünk betegeinkért, a magukra maradtakért és a magukra hagyottakért, az életük célját és értelmét keresőkért, a kicsinyekért és kizsájtottakért, akiknek már nincs erejük arra, hogy magukért kiálljanak. Minden emberi értelmet meghaladó szereteted óvja őket! Kérünk, tégy bennünket alkalmassá arra, hogy képesek legyünk segíteni nekik, tudva azt, hogy te erre is elhívtál bennünket.

Urunk, te úgy ismeris bennünket, ahogy senki más ezen a világon. Engedd, hogy megismerjük mi is magunkat, hogy szembe merjünk nézni önmagunk érdekeivel, bűneivel, kicsinyességével, de megláthatjuk azt a jót is, amit te ajándékoztál nekünk. Kérünk, add, hogy Jézus Krisztust mint Megváltónkat ismerjük és kövessük, mert csak vele és általa lehetünk gyermekeid.

Istenünk, köszönjük, hogy meghallgatsz bennünket a mi Urunkért, Jézus Krisztusért, aki vére által nekünk is bűnbocsánatot és új életet szerzett a kereszten. Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Ez az étek éhes és sóvárgó embert kíván, mert szívesen veszi, ha olyan éhes lélek eszi, mely a bűnnel örökös pörben él, és attól a legszívesebben örökre megszabadulna. Az olyan ember, aki nem ilyen lelkiállapotban van, tartózkodik egy ideig e szentségtől, mert ez az étek nem kívánkozik jólakott és dugig telt szívekbe, s ha mégis odakerül, hát megfekszi azt. Ha tehát a lelkiismeret ilyen szorongatottságát és csüggeteg szívünk buta esendőségét éreznénk, akkor lépünk teljes alázattal és tisztelettel az oltár elé, s nem pedig se szó, se beszéd, minden alázat és istenfélelem nélkül. Ilyenféléképpen hát nem érezzük magunkat mindig erre indíttatva: ma megadatik nekem e kegyelem, s indíttatva érzem magam, holnap már nem, bizony még az is megeshetik, egy fél év múlva semmim sem kívánja azt, s indíttatva sem érzem magam.”

▶ Luther Márton:

Nyolc böjti prédikáció (Szebek Zsófia fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 11. VASÁRNAP – MT 7,1-5

Amilyen mértékkel...

Nagyon sok félreértésre adtak és adnak okot Jézusnak ezek a szavai. Mert vannak, akik ennek alapján azt mondják: semmiféle bírálat, sem kritika nem egyeztethető össze Jézus akaratával.

Mások éppen Jézusnak ezekre a szavaira apellálnak, amikor valami bűnt elkövetve elhárítják maguktól a figyelmeztetést.

Így hát fontos, hogy jól értsük, és alaposan emlékeztetünkbe vessük, mit is akar Jézus ezekkel a szavakkal mondani. Fontos, hogy félre tudjunk tenni ezeket a szavakat a közmondásos, hétköznapi értelmét és magyarázatát, és a valódi bibliai mondani- valóját zárjuk a szívünkbe.

Mindenekelőtt azt kell figyelembe vennünk, hogy Jézusnak ezek a szavai a *Hegyi beszéd* részeként hangoznak el. Jézus itt Mózes törvényeit értelmezi, és rávilágít arra, hogy a törvény sokkal többet és mást kíván az embertől, mint ahogy azt a kegyes zsidók gondolják.

Bizonyossá válik a Jézust hallgató sokaság számára – és minden krisztusi tanítvány számára is –, hogy a törvény úgy, ahogyan azt Isten kívánja tőlünk, teljesíthetetlen, s az ember, ha Isten törvénye alapján nézünk rá – menthetetlen. Mert Isten törvénye nemcsak a tettek, hanem a gondolatokra, az érzelmekre, az indulatokra, a szavakra és a jó elmulasztására is kiterjed.

Ezért a törvény, ahogyan Jézus érti és magyarázza, nem osztja kétfelé az embereket. Nem teszi igazzá az egyik embert, a másikat pedig bűnössé, hanem minden embert egy oldalra állít, mégpedig a bűnösök közé. Pedig az írástudók és farizeusok

úgy hitték, hogy ők az egyik oldalon állnak, ők az igazak – a többi ember pedig a másik oldal: a bűnösök.

Emlékezzünk csak Jézus példázataira, amelyben a farizeus így imádkozik: „Isten, hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember: rabló, gonosz, parázna – azaz bűnös! –, vagy mint ez a vámszedő is.” (Lk 18,11) És ha ők az igazak, ha a törvény alapján valóban kétfélék az emberek, akkor az igazak ítéletet mondhatnak a többire. Tette is ezt a példázatbeli farizeus. Ítéletet mondott, ezzel kiemelte önmagát az emberek közül, és jogot formált arra, hogy Isten nevében beszéljen, ítélkezzen.

Aki pedig kiemeli magát az emberek közül, aki igaznak, büntetlennek mondja magát az emberek között, aki Isten helyére képzeli magát, az Isten ítélő akaratával kerül szembe. „Ne ítéljétek, hogy ne ítéltessetek! Mert amilyen ítélettel ítéltek, olyannal ítéltettek; és amilyen mértékkel mértétek, olyannal mérettek” – mondja Jézus. S ezek a furcsa, passzív megfogalmazások – *ítéltetek, mérettek* – mind az Istenre utalnak. Ez az úgynevezett *divinum passivum*, Istenre mint alanyra utaló szenvedő ige, ahol a cselekvő mindig Isten. Aki istenként ítél, azt Isten megítéli. Aki a törvény mértékével mér, azt Isten is a törvény mértéke alá állítja. S akkor menthetetlen.

Jaj, csak örökre elfelednénk mi is, keresztyének az ítélkezésnek ezt a formáját, amikor öngaz módra kijelentjük: én nem is vagyok bűnös – menjen gyönni az, éljen az úrvacsorával az, aki bűnös.

Bárcsak elfelejtenénk végre mi, akik egész életünkben egyházunk

hűséges tagjai voltunk, kimondani az ítélkező szavakat: ezt is csak a rendszerváltás hozta ide! És bárcsak elhinnénk, hogy van megtérés, van újjászületés. Ezért tudja a vámszedő is Jézus példázatában azt mondani: „Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek.” (Lk 18,13) Ezt kellene mondanunk nekünk is, a többit pedig rá kellene bízunk az Istenre.

Bár a zsidó kegyesek abban hittek, hogy a törvény igazza tesz, de – mint láttuk – a törvény éppen arra mutat rá, hogy igazza tenni képtelen, s hogy az ember soha nem állhat az Isten helyére. Isten előtt mindig mindenki egyenlő. Isten előtt mindig mindenki bűnös. Ezért egymásra is csak mint bűnös a bűnösre tekinthetünk. Ha ítéletet mondunk, ha bírálunk és szembesítünk, akkor azt csak úgy tehetjük, mint akik magunk is – talán nem éppen abban a bűnben, de – bűnösök vagyunk.

Ha figyelmeztetünk és intünk, akkor ezt csak úgy tehetjük, mint akik azért teszik, hogy ezzel is javára legyenek testvérüknek. Mert a bűnben megmaradni – kárhózat. A bűnhöz ragaszkodni – pokol. Isten felhatalmazza arra az övéit, hogy testvéreiket intse, s az intéssel mentsék a hitlenségtől, a Krisztus-hithez nem illő gondolkodástól, cselekvéstől, élettől.

Jézusnak ezek a szavai az ítélkezés kulcsszavát is tartalmazzák. S ez nem más, mint a *mérték*. Amikor ítélkezésre kényszerülünk, amikor testvérünket bűnével kell szembesítenünk, csak egyetlen mérték alapján tehetjük: a krisztusi szeretet, az evangélium mértéke alapján, amely nem akarja a bűnös halálát, hanem

A VASÁRNAP IGÉJE

azt akarja, hogy megtérjen és éljen. A krisztusi szeretet mindig arra kész, hogy – akár még a bántást, a gúnyt, az esetleg szükséges fegyelmi vizsgálat keltette értetlenség léggörét is felvállalva – Krisztus evangéliuma számára próbáljuk újra megnyerni embertársunkat.

Ez a mérték csak egyetlen igazságot ismer el: Istenét, aki megbünteti a bűnt – s ha Krisztus keresztyére tekintünk, láthatjuk, milyen véresen komolyan veszi Isten a bűn büntetését, hiszen kínhálálra adja miatta egyetlen Fiát –, de aki kegyelmet gyakorol ezredéig azokkal, akik szeretik őt, akik bizalmukat belé vetik. Aki azt mondja a bűneit belátó embernek: menj el, és többé ne vétkezz; aki azt mondja a bűnei alatt roskadozónak: nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek. És aki azt mondja a testvérét az evangélium mértékével ítélő, szembesítő embernek: „Ints és fedj teljes határozottsággal.” (Tit 2,15)

Ha az evangélium mértékével intjük egymást a Krisztustól elszakító bűn megvallására, akkor Isten is ezzel a mértékkel ítél majd bennünket is a végső napon, a végső órán. És elhangzik a szó: „Jól van, jó és hű szolgálóm..., sokat bízok rád ezután, menj be urad ünnepi lakomájára!” (Mt 25,21)

Mert az evangélium mértéke szerinti ítélet nem *dies irae, dies illa*, hanem öröm és békesség minden embernek, aki ítéletét Krisztushoz méri, aki testvéri szeretetében, kegyességében, hitgyakorlásában egyedül Krisztus igazságához ragaszkodik.

■ ISÓ DOROTTYA

„Az Úr beszéde megmarad örökké!”

▶ A nyár hátralévő része még a klasszikus egyházzenei alkotásoké: rovatunk most a 19. század egyik kiemelkedő oratóriumát, *Johannes Brahms Ein deutsches Requiem* (op. 45) című művét ismerteti. Ehhez egyrészt *Ujfalussy József* előadását hívtuk segítségül (A hét zeneműve sorozatból), másrészt *Várnai Péter* elemzését olvastuk el (az *Oratóriumok könyvéből*). Ezen a héten az első kettő, jövő héten – két cikkben – a többi öt tételt mutatjuk be.

A Brahmsról írt életrajzok különös nyomatékkal említik gyermek- és ifjúkorának német lutheránus környezetét, nevelését, amely életre szólóan befolyásolta eszmevilágát, erkölcsiségét, emberi habitusát. A német lutheránus szellemiség jegyeit számos műve is magán viseli, köztük a legremekesebb, az 1866-ban befejezett monumentális *Német rekvium*.

A mű megalkotását a biográfusok szívesen kötik a fiatal Brahms személyes gyászaihoz. Kétségtelen, hogy nagy pártfogójának, *Schumann-nak* tragikus vége mélységesen megrázta. Az is bizonyos, hogy édesanyja halálának közeli emléke is beleszövídik a mű hangulatába. Az alapélmény azonban Brahms egész életvitelének, szemléletének halálközelsége volt. Életművének egyik legmélyebb vonása megragadó, elmélyedésre ösztönző és vigasztalást sugalló halállírása.

A *Német rekvium* a hagyományörzésnek talán legszebb példája Brahms életművében: a német barokk első és utolsó nagymesterének, *Heinrich Schütz*nek és *Johann Sebastian Bach-nak* a nyomdokain halad. A bachi hagyományt képviseli a két tételzáró fuga és a mű magasztossága, áhítata. Schützre utal a szó és a zene viszonya:

a műfaji elődök között tarthatjuk számon az első német nyelvű halotti szertartászenét, a *Musikalische Exequien* különös szépségű sorozatát.

Brahms nem a gyászmeze latin szövegét fordította le, hanem *Luther Márton* német bibliáját használta forrásként. A hét tétel anyagát ebből válogatta össze. Tervének hatalmas, szimmetrikus kupolaépítménye már a szövegválogatásból is kirajzolódik: olyan textus állt elő, amelyet joggal nevezhetünk inkább prédikációnak, mint rekviumnak.

Az első tétel vezérszava – „*Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak*” (Mt 5,4) – egyben az egész mű alaptónusát és belső programját, szenvedés és megnyugvás örök ritmusának törvényét hirdeti meg. Rímel rá a hetedik tétel: „*Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg...*” (Jel 14,13) A kettő zenéje is egymásra utal. Úgy zárja keretbe a köztük lejártszódo belső drámát és katarzist, mint a latin szertartás „*requiem*” szava.

Az 1. tétel úgy kezdődik, hogy rögtön befejezésre utal. Zeneművek záradéka szokott az eggyel mélyebb hangnemből, a szubdominánsból visszaérkezni az alaphangnembre, mint ahogyan a *Német rekvium* a B-dúr fe-

lől megközelíti az F-dúrt. A basszus egyenletes, nyugtatóan lüktető orgonapontja fölött csak mély vonásokat hallunk, hegedűk nélkül. A dallam mintha korálokot idézne: *Mit Isten tesz, mind jó nekem; Mint a szép hűvös patakra.* A tétel a továbbiakban kétszeresen visszatérő, háromtagú szerkezetben (a *Kyrie–Christe–Kyrie* hármasságának mintájára) állítja elénk a sírás és a megvigasztalás zenei képeit: „*Akik könnyezve vetettek, ujjongva arassanak!* Aki sírva indul, mikor vetőmagját vési, ujjongva érkezék, ha kévéit hozza!” (Zsolt 126,5–6)

A keretező 1. és 7. tétel között vívja meg belső, lelkiismereti harcát a halál rémével az ember.

A 2. tétel megrázó gyászindulással, sötét b-mollban zengi a földi lét mulandóságát. A zenekar fedett orgonahangzása, az üstdob tompa, egyhangú lépésüteme, régies modális hangsorok, váratlan harmóniai fordulatok komor fensége teremti meg ezt a hármastémű zarándokindulót. A kórus mély szólamai koráldallammal (Brahms megjegyzése szerint: *Ki dolgát mind az Úrra hagyja*) csatlakoznak hozzá. „*Mert minden test olyan, mint a fű, és minden dicsősége, mint a mező virága: megszárad a fű, és virága elhull...*” (1Pt 1,24)

Néhány ütemes, de hatalmas fokozást hozó átvezetés után ugyanaz a zenei kép ismétlődik, de most már a teljes zenekar zengésében és az énekar forte uniszónójában. Ha az előbb az emberi sors hiábavalóságának szomorúságát tükrözte a muzsika, most ugyanaz a kérlelhetetlen végzet törvényeként jelentkezik.

CANTATE

Eged Isten diczerinc.

A középrész mindennek az ellentétét adja: „*Legyetek tehát türelmesek, testvéreim, az Úr eljövételéig*” – a zenekar vonóhangzása és a dallam ringatózó lejtése maga a türelem. „*Íme, a földművelő várja a föld drága gyümölcsét, és türelmesen várja, amíg az korai és késői esőt kap*” (Jak 5,7) – az eső szinte impresszionista zenei képe a zenekar fafúvós- és hárfaszólamaiban jelenik meg. Ezután visszatér – piano, majd forte változatban – az indulómuzsika.

Rövid átkötés után kerül sor a nagyforma második részére. Az ütem párossá válik, a tempó felgyorsul, a karakter bizakodóvá, erőteljessé lesz: „*...de az Úr beszéde megmarad örökké.*” (1Pt 1,25) „*Amikor visszatérnek, akiket az Úr kiváltott, ujjongva vonulnak a Sionra. Öröm koszorúzza fejüket örökre, boldog örömben lesz részük, a gyötrelmes sóhajtozás pedig elmúlik.*” (Ézs 35,10) A monumentális, ujjongó tétel újra tartalmaz hangfestő-ábrázoló pillanatokot. A *gyötrelmes sóhajtozás* pianissimóban, hosszú hangjegyértékekben hangzik fel, míg az *elmúlik* röviden pattanó forte hangokban. Az *örökre, boldog örömben* részben a szólóvuvola szinte dicsfényvel övezi a kórus énekét.

A *youtube.com* oldalról ezúttal a *La Chapelle Royale*, a *Collegium Vocale Gent*, az *Orchestre des Champs-Élysées* és *Philippe Herreweghe* felvételét ajánljuk. Elmélyült, csöndes nyári perceket kívánunk!

■ DR. ECSEDI ZSUZSA

Ökumenikus hétvége Baján

► Ökumenikus keresztény hétvégét tartottak augusztus 2–4. között a bajai Szentháromság téren a *Csodálatos Baja* programsorozat részeként *Mire vársz még?!* címmel. A hétvége ötlete Kapitány József bátmonostori baptista lelkészről származik, megvalósításához pedig a bajai baptistáktól kért segítséget. Szűk volt az idő, alig másfél hónap állt rendelkezésre az előkészületekre, mivel a bajai önkormányzat erre a hétvégére tudta rendelkezésre bocsátani a teret, a nagyszínpadot és a technikát – technikussal együtt. Dóczy Ákos bajai baptista pásztor mozgósította gyülekezetét. A rendezvény után megállapíthatjuk: színvonalas programot sikerült összerakni.

A Noé bárkája bábéledés

Természetesen ez az alkalom nem hasonlítható a többi bajai, több tízezer tömeget megmozgató eseményhez – halfőző fesztivál, hurka- és kolbászfesztivál –, de fesztivál volt, a szokásos kellékekkel. Voltak gyerekprogramok szombat délelőtt: kézműves-foglalkozások, bábéledés, délután kisebbeknek szóló koncert a *Halasi* csemeték előadásában, könyv- és pólóárúsítás.

A rendezvény ökumenikus jellegét az adta, hogy különböző felekezeti háttérű zenekarok érkeztek. Szép példa volt erre a péntek esti nyitókoncertet adó *Gável* testvérek zenekara (*Eu-*

charist), amelynek tagjai Budapestről jöttek különböző katolikus közösségekből. Több baptista zenekar is szerepelt: *Szabó Balázs* és zenekara, a *Karneol* zenekar, a koncertsorozatot pedig az evangélikus teológusokból álló *Agape* együttes műsora zárta.

A messzebből jöttek műsorát jól egészítették ki a Baja környéki résztvevők, mint a többségében reformátusokból álló *4Rét* együttes vagy a *Beszélő Kövek* ifjúsági ének- és zenekar Sükösdről.

Változatos zenei stílusokat hallhattunk, többször ugyanattól az együttestől különbözőket. Gyakran fordult

elő az istentiszteletekről ismert dicsőítő ének, a keresztény zenekaroknál megszokott funkhangzás pedig valódi koncerthangulatot teremtett. Kiemelendő a Szabó Balázs-féle formáció, amely új albumának anyagát mutatta be *Váltság válság* címmel.

A nem csak a zenére koncentrálnó néző azonban többet kaphatott a jó hangulattól. Az egyes zenezámokak gyakran szakította meg személyes vallomás, igemagyarázat, de az egyes dalszövegek is számos meglepetést tartogattak. Itt kell megemlíteni a *4Rét* együttes *Mozgóképek* című dalát, *Pallós Boglárka* igényes verszetével, amelyhez csodálatosan illeszkedő zenét alkottak.

Hasonlóan hosszan tartó élmény volt a szombat estét záró *Beszélő Kövek*-előadás, amely nem is koncert, hanem zenei meditáció volt. A kicsiszolt összekötő szöveg *Vizsgemeg László* megfontoltságát dicséri.

A zárónapon tartott istentisztelet is a biznyságtételek sorát gazdagította. *Csilics Zoltán*, a Golgota gyülekezet lelképásztora, Dóczy Ákos baptista és idősebb *Bán Béla* református lelképásztor vallott személyes hitéről.

Ehhez kapcsolódott a koncertjükből áhítatot beillesztő *Barcsik Zoltán* evangélikus teológus, aki – a tudósítóval együtt – azon tanakodott, hogy mi végre a háromnapos program címében megfogalmazott kérdés (*Mire vársz még?!*), illetve felkiáltójellel megerősített felszólítás. Talán arra, amire többen gondolnak most Baján: hogy legyen még ilyen találkozás, amely különböző felekezeti közösségeket hoz össze – és állítja meg az utca emberét. Talán jövőre ugyanitt. Ezért adunk hálát, hogy így sikerült, és imádkozunk, hogy úgy legyen.

■ DR. SRAMÓ ANDRÁS

Pharrajimos-emléknap

► Folytatás az 1. oldalról

Sokan vettek részt az augusztus 2-i emléken. Eljöttek a *Nagy* és *Csorbá* család tagjai – az ő rokonaikat is megölték a 2008–2009-es cigánygyilkosságok idején. Összesen hatan estek áldozatul a támadássorozatnak, amelynek célpontjai dolgos, senkinek sem ártó cigány családok voltak.

Jelen volt *Szöke Péter*; a Sant'Egidio (Szent Egyed) Közösség budapesti vezetője, valamint *Farkas Flórián*, az Országos Roma Önkormányzat elnöke.

Az imaest elején levetítették a *Bőrük volt a bűnük* című kisfilmet, amelyek a Nagycsécen, Tatárszentgyörgyön, Tiszalökön és Kislétán történt szörnyű gyilkosságokat idézik fel. Felolvasták *Alberto Bottari de Castello* apostoli nuncius üzenetét: „...te győzd le a rosszat a jóval.” (Róm 12,21)

Homíliájában Székely János római katolikus segédpüspök *Lukács evangéliuma* alapján (Lk 10,25–37) figyelmeztetett arra, hogy bőrszínre való tekintet nélkül mindenki a felebarátunk,

s az irgalmas samaritánus példáját kell követnünk. A példabeszéd farizeusa vallójában arra volt kíváncsi, kiket nem kell felebarátjának tekintenie. Felidézte, hogy 1944. augusztus 3-ára virradóra háromezer cigányt öltek meg Auschwitz-Birkenauban. Kiállt az elhurcoltak mellett egy túskevári földműves: felháborodottan kérdezte a keretlegényeket, hogy hová és miért viszik el a cigányokat. Addig kérdeztette őket, amíg végül őt is betuszkolták a menetbe.

Fabiny Tamás evangélikus püspök a múlt terheit idézte fel imájában, s bűnbocsánatot kért azoknak, akik a bűn eszközeivé váltak. Sürgette, hogy bőrszíntől függetlenül jussanak munkához az emberek.

Balog Zoltán református lelkész azért imádkozott, hogy legyen erőnk szembeszállni a gonosszal.

Az imaest gyertyagyújtással folytatódott: egy-egy láng külön-külön emlékeztetett a megölt cigányokra, majd az áldozatokra emlékezve mindenki mécseset is égethetett.

■ B. WALKÓ GYÖRGY

KAROLY GYÖRGY TAMÁS FELVÉTELE

Doktor úr, a maga szíve sose fáj?

Immár mind a három egyházkerületben hagyományá vált, hogy augusztus végén, közvetlenül a munkaév megkezdése előtt testvéri találkozóra, közös felkészülésre jönnek össze a lelkészek. Mi, északiak a mátraházi református üdülőben leszünk együtt, hogy a *Megfáradás és megújulás a lelkési szolgálatban* téma összefüggésében őszintén beszéljünk gondjainkról, és közösen keressük a megoldásokat. Mindez összhangban van a *Láthatóan evangélikus* című egyházi stratégiánkkal is, hiszen annak második pillére hangsúlyossá teszi a lelkészek szolgálatának megerősítését.

Csak remélni tudom, hogy lelkészek, presbiterek és gyülekezeti tagok számára mind ismerősebben csengenek a stratégia lapjain megfogalmazott olyan gondolatok, mint a lelkész-képzés intézményének, az Evangélikus Hittudományi Egyetemnek a megerősítése, a hivatásgondozás gyakorlata, a ténylegesen kivehető szabadság biztosítása, a lelkésznek és lelkészcsaládok speciális helyzetének komolyan vétele, a rendszeres egészségügyi szűrés és az esetleges válsághelyzetek szakszerű kezelése.

Azzal a reménnyel állítottuk össze a mátraházi lelkész-találkozó programját, hogy az ottani lelki és kulturális alkalmak, az Isten előtti elcsendesedés és a közös kirándulás segíthet a feltöltődésben és az új tanév tartalmas előkészítésében. Közben pedig jó irányban formálódhat lelkési karakterünk.

Gondjaink sokszor a lelkési „szereppel” függnek össze. Ezeket jól modellezi egy kortárs szakember, *Hézszer Gábor* pasztorálpszichológus, amikor megkülönböztet négy lelkesítő alkatot.

A *skizoid típusba* a „szabadgondolkodókat” sorolja, akik „új, innovatív koncepcióikkal a hasonló típushoz tartozó híveik csodálatát váltják ki, másokat megbotránkoztatnak”.

A *depresszív típusba* szerinte „a született legkigondozók” tartoznak, akik számára a gyülekezet maga a család, ám „az ekkleziogén neurozisa való hajlamot azáltal erősítik prédikációjukkal, hogy a kétség, a panasz, az Isten ellen való lázadásnak még a gondolatát is elvetik”.

A harmadik csoportot a *kényszeres személyiségek* alkotják, akik személyükben kívánják garantálni a törvény és a morális elvek időtlenségét, és „a megbocsátás elérhetetlen magasságba helyezésével túlterhelik a híveket”.

Végül a *hiszteroid típusba* soroltakra az jellemző, hogy „szuggesztivitásukkal tömegeket képesek mozgósítani, és a gyülekezet csodálja őket, ám adott esetben ők »egyházból kiváló szektaalapítók« válhatnak”. (In: *Pasztorálpszichológiai szempontok az istentisztelet útkereséséhez*. Kálvin Kiadó, Budapest, 2005, 45–56. oldal.)

Természetesen abból kell kiindulni, hogy a lelkészek egészséges személyiségek, és túlzás őket eleve betegségi tünetek alapján besorolni. Legálábbis a hajlam szintjén azonban szinte minden lelkész magára (és lehetőleg nem egyszerűen valamelyik társára!) ismerhet a négy típus valamelyikében. Ebből az önismeretből eljuthatunk arra a felismerésre, hogy milyen veszélyhelyzetben élünk.

Nem baj, ha a hívek is tudják, hogy hús-vér ember lelkészeik – akikre persze fel kívánnak nézni –

milyen gondokkal küzdenek. Mert bizony előfordul, hogy a suszter is lyukas cipőben jár. Vagy az orvost betegség dönti le a lábáról. Ha pedig az orvos beteg, akkor pácienseit is megfertőzheti.

Leginkább a szexualitással, az anyagiakkal és az alkohollal kapcsolatos botlásokat szokták a lelkési nyomorúságok közé sorolni, ám a lista ennél sajnálatosan hosszabb. Talán elég, ha csak utalok a hatalommal való visszaélésre (családban és gyülekezetben), az egyre terjedő számítógép-függőségre, a tanítással kapcsolatos zavarokra, az igazmondás hiányára vagy egyszerűen csak a költelességre. A fenti típusok valóságossága és az evangéliumi szemlélet semmiképpen sem engedi meg, hogy purifikátori türelmetlenséggel küzdjünk mindezek ellen.

Célravezetőbb lehet az, amit *Luther* „mutuum colloquium et consolatio fratrum”-nak nevez, vagyis ha jobban élnénk a testvéri beszélgetés és kölcsönös vigasztalódás gyakorlatával. Ennek szellemében a megelőzésre és lelkigondozói hálózat létrehozására törekszünk. Évek óta próbálunk összeállítani egy intézkedéscsomagot a lelkészházasságok védelmére. A szolgálat egyik legnagyobb erőforrását jelentheti ugyanis a biztos családi háttér, annak hiánya viszont megnehezítheti, sőt szélsőséges esetben tönkre is teheti munkánkat.

Különleges, vagyis az átlagemberétől eltérő hivatások esetében a magánélet és a munka összeegyeztetése sokszor nem könnyű feladat. A lelkési szolgálat egyrészt a szükségszerűen adódó lelki terhekkel és stresszhelyzeteivel, másrészt a leg-

több polgári foglalkozástól eltérő munkabeosztásával igazán a különleges hivatások közé tartozik. Indokolt ezért, hogy foglalkozunk a lelkészcsaládok egységének és épségének védelmével.

Természetes, hogy minden embernek gondosan kell készülnie a házasságra. Ez fokozottan érvényes kell, hogy legyen azokra, akik lelképásztorokként – vagy annak házastársaként – kötik össze életüket valakivel. Némelyek hajlamosak azt hinni önmagukról, hogy jó lelképásztorok, de nem jó házastársak, nem jó szülők. A kettő azonban összefügg egymással, egyik nem játszható ki a másik ellenében. A korábbiaknál nagyobb számban vannak olyanok, akik lelkészneként világi állású férjjel élnek együtt, illetve sok az egyedül élő (hajadon vagy agglegény, illetve özvegy vagy éppen elvált) lelkész. Valamennyi csoportnak sajátos problémái vannak, mindegyik különleges odafigyelést igényel.

A felkészüléshez hasonlóan nagy szerepe van a megelőzésnek. Ha a családi válság legkisebb jelei mutatkoznak, azonnal keresni kell – lehetőleg közösen – a megoldást. Ez első szinten a barátokkal, kollégákkal való intenzív kapcsolatápolást és őszinte beszélgetéseket jelent, második szinten pedig szakemberek bevonását. Le kell tudni győzni az abból adódó gátlást vagy szégyent, hogy – példának okáért – egy lelkész házaspár pszichológus vagy éppen szexológus tanácsát veszi igénybe. A konfliktuskezelésnek a legkülönbözőbb formái alkalmazhatók eredményesen.

Minden prevenció és terápia akkor lehet igazán hatékony, ha együtt jár

ÉGTÁJOLÓ

a lelkési szupervízióval. Ezzel kapcsolatban a legújabb időkben számos jó kezdeményezés született.

Külön kell foglalkoznunk a gyermekekkel. Közismert tény, hogy lelkészcsaládokban ők sokszor hátrányos helyzetűvé válnak, ami testi-lelki (beleértve hitbeli) fejlődésük szempontjából hátrányos lehet. Már csak ezért is indokolt, hogy a lelkészcsaládok rendszeresen megkeresik annak alkalmát, hogy közösen el tudjanak menni nyaralni, illetve év közben is tartalmaz közös programokat szerveznek. Célserű továbbá annak a lehetőségnek a megtalálása is, hogy a lelkész házaspár alkalmanként néhány napra együtt, csak egymásra figyelve lehessen.

Nyitott szívvel várjuk a lelkészeket az augusztus 27-én kezdődő háromnapos alkalomra. Kérem a gyülekezeteket, hogy hordozzák imádságban vezetőiket, szeressék és támogassák a lelkészeket.

Fabiny Tamás püspök
Északi Egyházkerület

K A P O L C S I B E K A P C S

▶ Habár a Völgy évről évre érezhetően veszít lendületéből, az Evangéliumi Műhely mindig újabb gyümölcsöket terem. Az idei, huszonharmadik *Művészetek Völgye* fesztiválon az evangélikus misszió taliándörögdi információ bázissal bővült. Az egyházmegye jóvoltából továbbá naponta új ének várta a közönséget más és más vidékről érkezett evangélikus kórusok zenei szolgálataival. Zenei programmal hirdette az Úr dicsőségét a kaposvári, az oroslányi, a székesfehérvári, a répcelaki, a kőszegi és a bakonycsérnyei evangélikus énekkar. Veress István, a Kővágóörs–Révfülöp–Kapolcsi (Sion) Evangélikus Egyházközség lelkésze és helybéli vagy Budapestről érkezett lutheránus segítői idén is számtalan komoly- és könnyűzenei programot, filmvetítést és áhítatot szerveztek. Az évek óta társszervező Budapesti Autonóm Gyülekezet is hozta biznyságtévőit, színdarabjait és a lelkes térítő attitűdöt.

Kapolcs szívében magasodik karcsúfehéren az evangélikus templom, ahová a völgyjáró – a kánikulától vagy épp a lelki szomjúságtól hajtva – bármikor betérhet. A galérián minden évben – más tematikával – kiállítás várja.

Felkelő csillag Kapolcs felett

Korányi András egyháztörténész (*képünkön*), az Evangélikus Hittudományi Egyetem docense feleségével és két gyermekével érkezett a Völgybe. A dörögdi családi áhítat után áthajtott Kaposra, hogy ott *Árpád-házi Szent Erzsébet*ről, „Magyarország virágáról” tartson előadást.

II. András király és Gertrudis királyné lánya méltán vált megbecsültté, a magyarok egyik nagyasszonyává. A vezeklőövet viselő, szegénypártoló Erzsébet mindössze huszonnégy esztendőt élt, de ezalatt többet tett a szenvedőkért, mint más háromszor ennyi idő alatt. Az erdélyi mágus és dalnok, *Klingsor* – aki Korányi András elmondása szerint varázsszönyegen közlekedett – születésekor azt jósolta róla, hogy „csillag lesz Magyarország felett”.

Több korabeli szövegrészletet is felolvasott az előadó, hogy a hallgatóság megérezhesse a történelem lehetőségét. Továbbá korabeli legendákkal is megismertette, így például a „rózsacsoda” történetével. Apja szigorú zemei elől Erzsébet a kötényébe rejtette a szegényeknek szánt kenyert, de András király rajtakapta lopakodás közben; az Úr azonban megsegítette szorult helyzetében a későbbi szentet

Állandók és változók

Idén a templomtérben Vágó Péter, fent pedig Bódi Kati ihletett fotóival, illetve montázsai, grafikái – és remélhetőleg a képeken keresztül valami mással is – találkozhatott a kereső. Bódi Katit a vasút szimbolikája, az úton lévő ember képe ragadta meg, Vágó Péter konkrét formákkal próbált elvont tartalmakat közvetíteni.

Bódi Kati a pénz mibenlétének megformálására is késztetést érzett. *Drágaság, Kábulat és Merülés* című képei ember és pénz viszonyát igyekeznek mélységében ábrázolni. Például a vörös hajzuhatagba rejtett vagy talpakra ejtett pénzérmék híven illusztrálják az élő és a holt, az örökkévaló lenyomatát viselő ember és a mulandó, boldogságpótlékként használt „anyagi” kontrasztját.

Hogy egy nap hányan térnek be a templomba, az változó. Talán a csillagok állásától is függ. Mindenesetre elmondható: nem a szervezők lelkesedésén és a csapat színes programkínálatán múlik ez a változó. Veress Istvánék minden reggel imádkoznak a nap sikerességéért, hogy minél több embert meg tudjon szólítani az ige, minél többben magukkal vihessenek valami lelki pluszt is a Művészetek Völgyéből.

A Völgy lelki ösvényein

Tizenkettedik misszió az összművészeti fesztiválon

Lelki és szellemi táplálék

A reggeli elcsendesedésen és a – mindig más szolgálattal kezdődő – napi istentiszteleten, azaz lelki táplálékot is – elgondolkodtató előadások jóvoltából. De nem hiányzott a napi szórakozás sem, erről a veszprémi *Vekker* bábcsoport, valamint az örömmzenélő – például világzenét játszó – *Lighthouse*, a templomban héber örömtáncot járó *Varga Gyöngyi* vagy a nagy csinnadrattával dicsőítő *Lakatos Projekt* gondoskodott.

A kapolcsi napi rutin része továbbá a filmvetítés is: mindennap este héttől a templomtól nem messze található Élő Víz pincében – a profi technikán túl – *Dér András* filmrendezővel és az aktuálisan játszott játékfilmek alkotóival találkozhattak a nézők.

Tíz napon keresztül állandó kiállítás gyanánt várták a látogatókat *Richly Zsolt* készülő Luther-rajzfilmjének képkockái a taliándörögdi evangélikus templomban, hirdelve az evangélikus identitás változatlan erősségét, továbbá a közelgő emléket, a reformáció kezdetének 2017-ben esedékes ötszázadik évfordulóját.

A fény ösvényei a pincében

A pince minden bizonnyal valamiféle underground spiritualitást hordoz, mely e közvetlenség által a laikusok számára akár könnyebben bevehetőnek tűnhet, mint a templom.

Hűs, sötét barlangban ülünk, magukat a nedvességgel egykettőre megszívó párnák és plédek bugyolálásában. Feszülten figyeljük a kivettítőt, rajta egy csodálatos nő, egy vonzó, de rideg teremtést, macskás szemekkel, dús ajkakkal. Ő is keres. Behúzt minket a filmbe – és a csöbe – maga mellé. Betekintést nyerünk a divatfotózás vad és kegyetlen világába.

A *Cseh Annamária* alakította szépség valószínűtlenül magas cipősarkain, karcsún, de határozottan és megállíthatatlanul közeledik felénk a kifutón. A rivaldafénybe lépés előtt óriási szív a neki nyújtott cigarettából, a füstöt élvezettel – lassított felvételen – kifújja, majd a még parázsló szipkát könnyed mozdulattal visszanyújtja. Észre sem veszi, hogy kezéből kihullik a cigaretta, egyenesen a maga után húzott nejlonpalástra.

Poklok királynőjeként vonul végig a visszafajított lélegzettel figyelő közönség előtt. Egyre inkább közelít tes-

téhez a tűz. Mikor észleli a forróságot, és megpillantja a fenyegető vöröséget, akkor sem hagyja el hűvössége. Egy mozdulattal ledobja magáról az égő fát, és diadalmasan átrappol rajta magassarkújában. Félelmetesen gyönyörű.

Az érzékek világa azonban igen hamar fojtóan kevésnek bizonyul. Két „jézusi figura” is feltűnik a filmbe. Egy örült szerelmes, aki a lány naplóját megtalálja, és a nyomába ered. Egy hajléktalan, aki a fönti hajlék reményében él, és ezt a reményt akarja átadni fanatikusan az elvesztett, valahol szintén hajléktalan lánynak. Végül a saját maga által csíhított tisztítóüzben a férfi valóban otthonra talál. A lány túléli az erőszakolt „megváltást”, sérülése következtében azonban életmódot kényserül váltani. Megfordul valamiképp a megrázkódtatástól. Új ember azonban csak a szelíd segítő által lesz belőle...

A *Mispál Attila* rendezte film nagyon elgondolkotatja a közönséget. Kérdésekkel ostromolják a rendezőt, értetlenségüket fejezik ki, vagy saját verziójukat magyarázzák. Végül kiderül, tulajdonképpen az alkotó maga is saját kérdéseit vitte vászonra.

Együtt kérdezzünk, együtt keresünk szóval, képekkel, zenével. Együtt faggatjuk a Mindenhatót a fény ösvényeiről...

■ KINYIK ANITA

Szörpamacs a kiállításon (negyven fok árnyékban)

Bábok az evangélium szolgálatában

Égbe kiáltó stílusok

Két 2004-es évjáratú evangéliumi zenekar

Lakatos Projekt

Lighthouse

A harsány és hangos égbe kiáltást képviselte a kapolcsi evangélikus templomot betöltő *Lakatos Projekt*. A 2004-ben alakult zenekar ötvözi a roma zenei világot a funkval, a lalinnal és a gosspelel. A punkösdi lelkesülést különösen is szíven viselő formáció hol ritmusos, dübörgő dalokkal énekelte meg égbe vágyódását, hol érzelmes-lírai hangon kért kegyelmet – nem szégyellve a könnyeket sem. Ha a templom kárpítja nem is, de a szívek meghasadhattak.

A *Megasztárból* is ismert énekesnő, *Rontó Kitty* szopránját megsillogtatva elvarázsolta a közönséget, még ha annak az imádságról más elképzelései

voltak is addig. A hölgyek minden bizonnyal az Úrnak ékesítették magukat, az urak – köztük a vendég előadó, a világhírű hegedűművész, *Roby Lakatos* – pedig közvetlen, kedélyes stílusukkal ragadták meg a közönséget.

Visszafogottabb, ám Lakatoséhoz hasonlóan sokrétű műfajban utazik a szintén 2004-ben alakult *Lighthouse*. A zenekar jóvoltából az ír-kelta zenei világ egyesül a magyar népzenevel. A formáció már nem először lép föl a Művészetek Völgyében. Idén több koncertet is adtak, kettőt Kapolcson, egyet a taliándörögdi evangélikus templomban.

Különleges élmény ezt a „csönde-

sen” zenélő öt embert hallgatni. A *csitári hegyek* könnyedén *Kis kece lánnyommá* alakul, a szép híves patakra vágyódó zsoldáros szarvas pedig *Ó, jöjj, ó, jöjj, Üdvözítő* adventi énekre vált. Mindezt a lány bensőségesen túl végigkíséri valami üdeség, frissesség. Talán az északi tájak szele teszi, mely át- meg átfúj a különleges ütőhangszerrel operáló zenekar muzsikáján.

Az ír és magyar nótákon túl a furulyát is fújó énekesnő, *Brátán Vera* rövid, vörös hajával és légies alakjával nem csupán zenei és vizuális értelemben nyújt esztétikai élményt, hanem hangulati elem is valamiképp.

■ – KANYI –

Alkotótábor, miseborkóstolás és koncert

A Rábaköz egyházi értékei a Művészetek Völgyében

► A Rábaköz a Kisalföldnek a Rábca, Répce és Rába folyó által határolt, néprajzilag jól elkülöníthető régiója. Augusztus első napjaiban azonban a Rábaköz a Veszprém megyei Taliándörögdön is megjelent, hiszen második alkalommal rendezték meg a Művészetek Völgyében a tájegységet bemutató, ezúttal háromnapos fesztivált. Ennek keretében került sor augusztus 1-jén a taliándörögdi Ősök Házában a Rábaköz egyházi, vallási értékeit feltáró rendezvényre.

A Rábaközt zömmel két történelmi felekezethez, a római katolikus és az evangélikus egyházhoz tartozó hívők lakják. Így a római katolikus templomban ünnepelt ökumenikus istentiszteleten a helyi plébános, *Illés Sándor* mellett *Tubán József* csornai kapuvári evangélikus lelkész, illetve Dör község katolikus templomának kórusa szolgált *Heiter Róbert* *Gottfried* premontrei kanonok vezetésével.

Tubán József Lk 19,41–44 alapján tartott igehirdetésében hangsúlyozta: „Ha egy közösség, nemzet vagy egyház nem Krisztus személyéhez, ígéretéhez és cselekvéséhez köti magát, hanem pusztán az emberi lehetőségek határait próbálgatja, az menthetetlenül elveszik. Igyekezzünk észrevenni és kihasználni azokat az alkalmakat, amelyekben Jézus Krisztus az evangélium szavával felkeres bennünket, hiszen csak így találhatjuk meg az Is-

tennel való békességhez vezető utat, amely Krisztus személyén és keresztjén át vezet az üdvösség felé!”

A rábaközi egyházi napot színesítette a 2000 óta a rábcakapi ifjúsági központban táborokat szervező alkotótábor jelenléte, amelyet nemcsak a másfél évtizedes múltjából összeállított kiállítás révén ismerhettek meg az érdeklődők, de több kézműves-foglalkozásán is részt vehettek.

A csornai premontrei apátság a saját maga által címkézett miseborait kínálta kóstolásra, miközben ismertették a középkori eredetű renház történetét is.

A Rábaköz vallási életét bemutató fesztivál a keresztény könnyűzenét játszó répcelaki *Vekker* együttes, illetve a kapuvári *Cserpes Laura* koncertjével zárult.

■ – SZI

Őrisziget a burgenlandi magyar evangélikusok utolsó szigete

Beszélgetés Mesmer Ottó lelkésszel

► Őrisziget – Siget in der Wart – az ausztriai Burgenland tartomány egyetlen magyar evangélikus gyülekezete. A község Árpád-kori magyar határőr-település volt. Lakói a reformációt követően hamarosan az evangélikus egyházhoz csatlakoztak. A gyülekezetet 1785-ben alapították. Őriszigetet napjainkban háromszázan lakják, nagyrészt – az ötven katolikust leszámítva – evangélikusok. Ebben a gyülekezetben szolgál – 1992 óta – *Mesmer Ottó*. Szolgálatát szüntelen küzdelem a magyar gyülekezet és a magyar nyelven hangzó igehirdetés fennmaradásáért.

– *Hogyan változott ideérkezése óta a magyar ajkú gyülekezeti tagok száma?*

– Amikor feleségemmel és nagyobb fiunkkal 1992-ben Németor-

túnhet. A gond ott van, hogy azoknak a magukat magyarnak vallóknak a száma csökkent, akik olyan szinten tudnak magyarul, hogy megértik a magyar nyelvű istentiszteletet és

vel, mert azt mondták, minek. Átjárhatatlan volt a határ, megszakadtak a rokoni, baráti kapcsolatok a határ két oldalán élők között. Később a házasságok révén egyre több német anyanyelvű telepedett le a faluban, és ott hon már inkább német nyelven beszéltek gyermekeikkel. Tipikus jelenség ez a kisebbségben élők között.

– *Miként alakulnak a magyar, illetve a német nyelvű szolgálatok a gyülekezetben?*

– Még most is több a magyar, mint a német nyelvű szolgálat. Hetente háromszor van magyar istentisztelet, és csak egyszer német. A kazuáléknál is megmaradt a kétnyelvűség, igaz, itt egyre többször kéri, hogy a szolgálat nagyobb része német legyen a magyarul egyáltalán nem tudó osztrák hozzátartozók, rokonok miatt. A magyar és a német istentisztelet látogatottsága nagyjából egyenlő. Rendes vasárnapokon mindkét alkalmon húszan–negyvenen vannak.

– *Az utóbbi időben olyan információk láttak napvilágot, hogy egyre nagyobb az igény a magyar nyelv használata és a magyar identitás megélése iránt. Érzékelhető-e itt ilyen tendencia?*

– A magyar nyelv része az oktatási programnak. Van, ahol több tárgyat magyar nyelven tanulnak a diákok, van, ahol a magyart idegen nyelvként veszik fel. A szigeti iskolát például abszolút kétnyelvű intézménynek lehet tekinteni. Több magyar diák is jár át ide tanulni a magyar oldalról, talán ez is segít egy kicsit az itt élőknek a magyar nyelv jobb elsajátításában. Mindenesetre most valóban mintha nagyobb érdeklődés mutatkozna a magyar nyelv iránt. Rájötték, hogy nekik többet jelent magyarul megtanulni, mint mondjuk franciául. Nekem azonban az a véleményem, hogy ez önmagában még mindig kevés. Sajnos hiányzik a legfontosabb, az alap, amelyet otthon, a családban kellett volna megszerezni. Az idősök még arról mesélnek, hogy amikor annak idején iskolába kerültek, nem tudtak németül, mert ott hon csak magyar szót hallottak.

– *Ehhez a szolgálathoz az egyház vagy az állam ad-e támogatást?*

– Az osztrák egyház olyan formában ad támogatást, hogy fenntartja ezt a szolgálati helyet. A további tá-

– *Van-e lehetőségük az anyaországhoz fordulni támogatásért?*

– Erre még nem volt szükség, mert programjaink költségeit, kiadásainkat a már említett és saját forrásokból fedezni tudtuk. De biztosan van erre is mód. Én viszont nem az anyagiakra teszem a hangsúlyt. Számomra fontosabbak a testvér-gyülekezeti kapcsolatok, például Nemescsóval vagy más gyülekezetekkel, amelyeknek a tagjai ellátogattak hozzánk, vagy mi öhozzájuk, és éreztük, hogy jó együtt lenni. A parókiában azonban renoválásra szorul. Erre viszont egyelőre nincs elegendő pénzünk. A presbitériummal egyetértettünk abban, hogy először célt, tartalmat, életet kell vinni ebbe az öreg épületbe, és csak azt követően keressük meg a lehetséges pénzforrásokat. Egy szépen renovált, de üresen kongó háznak semmi haszna és értelme nincs.

– *Milyen a kapcsolat a környék magyar református és katolikus közösségeivel?*

– Alsóőrben – Unterwartban – magyar katolikus, Felsőőrben pedig magyar református gyülekezet van. A kapcsolatunk testvéri, alkalmi és korrek. Látogatjuk egymás rendezvényeit, és segítünk egymásnak, ahol tudunk. A legjelentősebb közös alkalomunk a minden évben más helyszínen megrendezett magyar ökumenikus istentisztelet, ahol mindhárom gyülekezet lelkésze szolgál. Legutóbb éppen az őriszigeti gyülekezet volt a vendéglátó.

– *Hogyan látja az őriszigeti magyar evangélikusság jövőjét?*

– Biztos vagyok abban, hogy működni fog a magyar gyülekezet, és lesznek továbbra is olyanok, akik magyar prédikációkat akarnak hallgatni. Amikor huszonegy évvel ezelőtt idejöttem, azt mondták: jó esetben tíz év, és vége a gyülekezetnek. Most már 2013-at írunk, és még mindig vagyunk, és még mindig magyar nyelven szól az ige. Ami jobban aggaszt engem, az az, hogy nem tudom, milyen formában fog a gyülekezet tovább élni. Ha én tizenegy év múlva nyugdíjba megyek, félok, hogy ilyen formában ez a szolgálati hely már nem lesz betöltve, valamilyen más megoldást kell keresni. Ahhoz, hogy a megoldást lássam, prófétának kellene lennem.

■ KISS MIKLÓS

A gyülekezet gyermekei – a jövőző záloga

szágból Őriszigetre érkezünk, nagyjából annyi magyar volt a faluban és a gyülekezetben, mint most. Ebből a szempontból nincs jelentős változás, és ez így első ránézésre biztatóan

igehirdetést. Sajnálatos módon ugyanis – főképpen a vasfüggöny következményeként – volt olyan időszak, amikor az itteni magyarok egyáltalán nem törődtek a magyar nyelv-

Jegyzetlapok

(Napló, 2013)

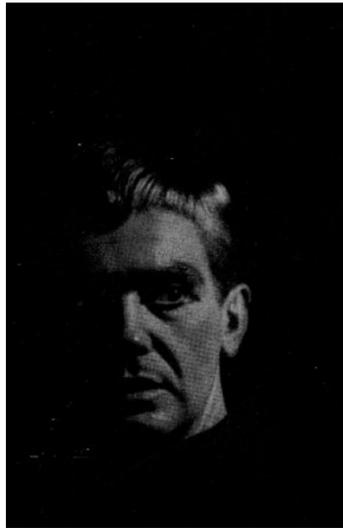
Veszendő élet. Nagy vizsga az életünk. Áldozathozatal. Minden napja türelem, kitartás, harc és sebesülés. Minden perce reménytelenség, de reménykedni kell, különben megkeseredik az ember. Nem szabad túlzottan optimistának lenni, mert váratlan fájdalmak halálra zúznak bennünket. Meg kell vizsgálni óráról órára a fényjeleket, a hívásokat. Honnan jönnek? Kik üzennek? Mit érnek, és van-e bennük morzsányi szeretet?

Van, hogy naponta többször is sárba hull arcunk, de föl kell kelni és menni tovább! Nagy próba az életünk. Vezet a hajnali nap a pecsétek mögé, a rejtett titkokhoz. Ismeretlen dolgokhoz, ahogy a költő írja: „Vezet a szakadékok mentén, szüntelen a halál ajkain” (Nagy László). S közben figyelni, hogyan felel Isten a közeledésünkre. Legtöbbször némasággal, de ha türelmesek vagyunk, szóra bírjuk az éjszaka csendjében. Ehhez éberség kell, keménység, mások kérésének a fontossága minden időben.

***

Gábor Miklós: Napló. Az 1986-os évvel kezdődik, május első napjaival. A jeles művész, Hamlet legjobb magyar megformálója, természetesen a színházról töpreng legtöbbit, de személyes dolgaiból is fölillant néhányat.

„Egy ápolónó: »Vigyázzon magára, kevés ilyen nagy emberünk van.« És én majdnem könnyekig meghatódom. Mit látott vajon tőlem? Legfel-

Gábor Miklós a '60-es években Hamletként a Madách Színházban

jobb néhány archív filmet a tévében. »Nagyság« lettem, mindenki érezte velem. De hány ember látott valójában játszani?

Éva a telefonban: nemsokára meglátogat. Éva csupa aggodalom, apró gond, egy perc, ha marad arra is, hogy egymás szemébe nézzünk. Amikor lépteink távolodnak a kórház hosszú, világos folyosóján, már rohanánk vissza egymáshoz.”

***

Doroszló. A kis vajdasági falu hétköznapjai. Örömeik és bánatok. Szorító gondok. Régi záródkhely: évente egyszer sokan megfordulnak erre. De utána marad minden a régiben. A kisebbségek pusztulása megállíthatatlan. S mintha a Zöld Angyal mósága sem szűnne: az erdő, a tuskés ágak, a sűrű gaz falja az üres házakat.

A magyarok fogyása mára drámai méreteket öltött. Ebben az évben egyetlen gyerek ment az első osztályba! Legalább ketten lennének, egy kislány is, hogy egymás kezét fogva indulnának az életbe. De nem. Mindenütt a reménytelenség. Egyedül a kopott templom dacol az idővel, Isten háza az utolsó összetartó erő a perzselő nyárban.

***

Rác Sándor halálára. Lassan elfognak a forradalom harcosai, hiteles tanúi. Alig maradnak a bátrak közül, akiknek ifjan megöszült a haja a siralomházi várakozásban. Az 1956-os Nagy-budapesti Központi Munkástanács elnöke, a Magyarok Világszövetségének tiszteletbeli elnöke, Rác Sándor is kidőlt a sorból. 1933-ban született, 1947-től a Standard gyár (1950-től Beloianisz Híradástechnikai Gyár) szerszámkészítőjeként dolgozott. 1956-ban megválasztották az üzemi munkástanács tagjának, onnan került elnöki pozícióba. 1958 márciusában életfogytiglani börtönre ítélték, 1963 őszén amnesztiával szabadult...

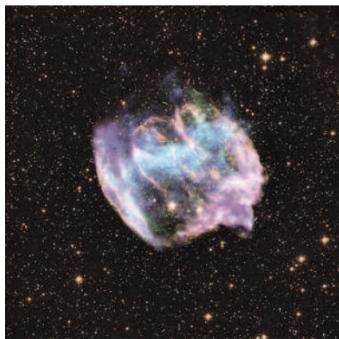
Később sem szakadt el a forradalomtól, valahol mindig képviselte megalkuvást nem ismerő nézeteit. 1990-ben, a rendszerváltás utáni első szabad választásokon független jelöltként indult, de nem jutott be a parlamentbe. Sokan ezt és más kudarcait ellenzéki ármánykodásnak gondolták. Kivételesen ő maga is

tehetett róla. A legradikálisabb férfi volt a forradalom és szabadságharc résztvevői között. Kompromisszumot nem ismerő, akinek csak egy számított: a haza! Magyarország sorsa és jövője. Közös szülővárosunk kapcsán sokat beszélgettem vele, s nem volt alkalom, hogy néhány embert ne ítélte volna el hazaárulásért.

***

Lukács evangéliuma. Késő éjjel, lámpaoltás előtt néhány korty az apámtól kapott öreg Bibliából. Előbb, mint mindig, elolvasom a hátsó üres lapokon a feljegyzéseket. Egy váratlan sor szíven üt: „Mert Istennek semmi nem lehetetlen.” Most is ebben reménykedem. A magam életére gondolva és a veszendő országra. Az imádság is ez: semmi ne legyen lehetetlen!

***

W49B – A felvétel a Chandra röntgenobszervatórium adatait kék és zöld színnel, a Nemzeti Tudományos Alap VLA rádióteleszkóp-hálózatának adatait rózsaszínnel, míg a Caltech Palomar Obszervatóriumának infravörös adatait sárgával mutatja

Csillagképek. Az antikváriumban régi, érdekes kötetre bukkanok. A Palomar Obszervatóriumban készült felvételek válogatása tudós magyarázatokkal. Az ötméteres átmérőjű tükrövel készült képek végletes birodalomról hoznak híradást. A millió fényévekről üzenő ködfoltok lebegő csillagtesteket mutatnak, sűrű galaxisokat. Mint ősz hajnali szőlőfürtök, úgy tapadnak össze a gyöngypáras világűrben. Mondják, mindegyik mögött milliárd naprendszer van, a miénkhez hasonló ködfüsttragogással. Olvasom és próbálom elképzelni az iszonyatos számokat, összefüggéseket. Mielőtt földereng a válasz,

mindig aggódó anyám szavai jutnak eszembe. Égbolttérképek fölé hajolva gyakran megjegyezte: „Megháborodsz, ha ezt nézegeted!”

***

Utcai zenész. A zajos, emberpiacos tér közepén áll a harmonikázó férfi. A székely himnusz játssza, lelkesen, sok tévesztéssel és fals hangokkal. Nem baj, gondolom magamban, legalább csinál valamit. Fél óra múlva jövök visszafelé, s hallok, ugyanazt nyegegeti. Késő délután még több hibával. Este nyolc órakor pakol nagy bőröndjébe, de még búcsúzóul megismétli. Az emberek sietve mennek tovább, és az odadobott pénz is nagyon kevés. Úgy látszik, a rosszat, a kontár iparost nem díjazták sehol.

***

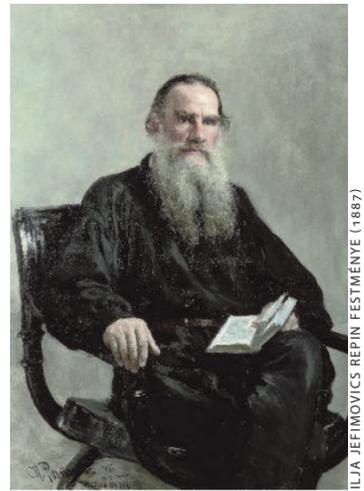
Magyar nyelv. Édes anyanyelvem. Megállok egy percre most, hogy az idős erdélyi asszony ízes beszédét hallgatom. Milyen nagyszerű. Ez az egyetlen kincsem. Mindenem. Apám ritka panaszszava, pap testvérem Istent hívó mondata, *Weöres Sándor* fenséges, örök költőüzenete. És a világ bánata, mert nem tudják, nem fogják soha megismerni ezt a zengő verskatedrális!

Mindennapi kenyérem: magyar nyelv. Fájdalmam és boldogságom. „Százhuszezer magyar szóval mondhatom el – írja *Márai* –, hogy élek. Magyar nyelv: szerelmem, ítélobíráim, kegyetlenségem. Élek benned, amint a sejt a vérben. Ha meghalok, az utolsó pillanatban magyarul gondolom majd: De furcsa, éltem.”

***

Templom a Balaton partján. Véletlenül tévedtem erre, épp egy idős férfi szorgoskodott odabent. Jó volt hallgatni, bölcs szavain elgondolkodni. Leültetett az utolsó padba, s közben a legnagyobb tisztelettel beszélt: „Szeretni lehet a köveket, az oltárt. De nem ez a fontos, hanem az, hogy Isten megtartotta a gyülekezetet.” Felépiült nagy áldozattal a templom, és jönnek, és jól érzik magukat az emberek. Elcsendesülnek, megtelik a szívük békeséggel. Sok a fiatal, vasárnap délfelé játszódozó gyerekek boldog örömetől hangos a kert.

***

Lev Tolstoj portréja

Olcsó könyvek. Az antikvárium utcai dobozában meglepve fedezem föl *Lev Tolstoj* műveinek tizedik kötetét. Rongyos, piszkos borítóval, de ahogy leveszem, tiszta a kék vászonkötés. A Helikon Kiadó válogatása csodálatos olvasmány. A nagy orosz író levelezése és naplója napok óta fogva tart, ceruzával aláhúzó sorokat, papírlappal jelölök meg oldalakat.

„1893. május 5. Tegnap Moszkvából visszaérkeztünk Jasznaújába, itt töltöttem megszakításokkal az egész telet. A megfeszített munka folytán (azt hiszem, egyetlen napot sem hagytam ki) fizikai életemben mintha eltespedtem volna; lustább voltam a fizikai munkában. Sok más tekintetben viszont, főként abban a követelményben, hogy nem szabad részt venni a világ gonoszságában, megszilárdultam. Ez alatt, munka közben, sok minden tisztázódott bennem: az akarat szabadságának kérdése... a szellemiben az ember szabad, abban a szférában tehát, amely fizikai életét irányítja.”

***

Suhanó idő. Ijesztő, milyen gyorsan eltelik egy nap. Elrepül egy hét. Nyomatlanul ellobban a hónap. Egy pillanat az élet. Emlékszem, mintha tegnap lett volna, hogy apám a jeges téli éjben betakart, mert megint lerúgtam a takarót. Mintha egy órája történt volna, pedig már hatvan éve. Mindig megdöbbsz a felismerés, ahogyan *József Attila* írja töredék két sorában: „És ámulok, / hogy elmulok.”

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

TÉMA: KRITIKUS ÉS KRITIKÁTLAN SZOLIDARITÁS A MAGYAR MÉDIÁBAN

MEGHÍVÓ MÉDIAMŰHELYRE

Protestáns médiaműhely – Mátraháza, szeptember 20–22.

Aktív médiamunkásokat, továbbá a média belső, szakmai kérdéseiről érdeklődőket vár őszi konferenciájára a Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz).

A szeptember 20–22. között tartandó médiaműhely alapkérdése az, hogy az egyre felszínesebb és igénytelenebb tömegmédia korában miként lehet komoly, hiteles, minőségi munkát végezni akár az író, akár az elektronikus sajtóban. Ezen a területen egyáltalán lehetséges-e ma Magyarországon politikai vagy/és gazdasági érdekektől, elvárásoktól függetlenül tevékenykedni, saját szakmai, erkölcsi, világnézeti elveket érvényesíteni? Másfelől: hogyan lehet kölcsönösen előnyös, gyümölcsöző partneri viszonyt kialakítani és fenntartani a média és a politika, illetve az üzleti élet szereplői között?

A mátraházi konferencián ezeket a kérdéseket készülünk több aspektusból megvilágítani tapasztalt kollégák és közéleti szereplők közreműködésével. Vendégeinkre tehát – hagyományainkhoz híven – nem csupán előadóként, hanem beszélgetőtársként is számít közösségünk.

Akik már elfogadták meghívásunkat:

Balázs Géza nyelvész, tanszékvezető egyetemi tanár • Pröhle Gergely külügyi helyettes államtitkár, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője • Szabó István református lelkész, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke • Szőnyi Szilárd újságíró, a *Heti Válasz* főszerkesztő-helyettese • Zolt Péter média-szociológus, a Méltányosság Politikaelemző Központ kutatási igazgatója.

A részletes program – szeptember 1-jétől – a Prúsz honlapján lesz olvasható.

» **A protestáns médiaműhely helyszíne:** Ráday Konferencia-központ (Mátraháza, Üdülőtelep 1.). **Időpontja:** 2013. szeptember 20–22.

Részvételi díj (péntek vacsorától vasárnap ebédig): 9500 Ft, Prúsz-tagoknak: 7500 Ft.

Elhelyezés háromágyas szobákban, a jelentkezés sorrendjében. **Jelentkezni szeptember 15-ig** a prusz@lutheran.hu e-mail címen vagy a 20/824-9657-es mobilszámom lehet.

Előadások az egészségről és az egészségnevelésről

A Magyarországi Evangélikus Egyház *Gondolatok az egészségről és egészségnevelésről* című háromrészes sorozatának harmadik alkalmára szeptember 3–4-én délután kerül sor. Helyszín: Evangélikus Hittudományi Egyetem (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.), 10-es előadó. Maximális csoportlétszám: 50 fő. Az előadásokat az Eduvital Nonprofit Egészségnevelési Társaság tagjai tartják.

Program

Szeptember 3. (kedd), 16 óra

Epigenetika és életmód – dr. Falus András egyetemi tanár • Gyerekbetegségek, amelyeket egy gyerekközösség vezetőjének ismernie kell – dr. Madarasi Anna PhD, főorvos • Egészségtudat és kemizáció – dr. Tompa Anna egyetemi tanár • Le lehet-e szokni a dohányzást? – dr. Vajer Péter PhD

Szeptember 4. (szerda), 16 óra

Hit és lelki egészség – dr. Surányi Zsuzsanna egyetemi tanársegéd • Testneveléssel az egészségért – dr. Vass Zoltán PhD, stratégiamunkacsoport-vezető • Evés- és testképzavarok – dr. Babusa Bernadett egyetemi tanársegéd • Internetfüggőség: a technikai forradalom kihívásai – dr. Hoyer Mária főiskolai docens • Öröklött és szerzett egészség – dr. Falus András egyetemi tanár

A képzés célja, hogy komplex, átfogó és gyakorlati munkában, tanácsadásban jól használható, felelősségteljes információkat adjunk a korszerű öröklésbiológiai alapismeretektől a környezettudatosság, a táplálkozás, a mozgáskultúra és a szenvedélybetegségek kérdéseit át az egészséges öregedés, a család és a bioetika legfőbb kérdéseire.

A jelentkezést a felnőttképzés@lutheran.hu címre kérjük küldeni. Jelentkezési határidő: augusztus 29.

É R T É K E S V A G Y !

Köz-Ép-Pont

Erdélyi lutheránus ifjúsági találkozó

► Folytatás az 1. oldalról

Interaktív ígihirdetésében Fejér Olivér arra helyezte a hangsúlyt, hogy az ember értékességét isteni teremtettsége, egyedisége adja.

Léleknívó istentisztelet

– Isten egyedivé teremtett, mi meg „sablonizáljuk” egymást. Értékessé tett minket, mi pedig sokszor leértékeljük magunkat vagy a másik embert. Ezek félelmet szülnék. Ezért figyelmeztet és bátorít az Írás Isten ígretére: Ne félj, megváltott vagy! Tudhatom: nem vagyok egyedül, számíthatok valakire életem minden percében. Van gazdám. Ő tesz értékessé – hangzott tisztán az evangélium rögtön a találkozó legelején.

A Sepsiszentgyörgyre érkezett fiatalokat köszöntötték a *Manócska Játsszóház* apróságai is. A helyi evangélikus gyülekezetben működő játszóházban fogyatékos gyerekekkel foglalkoznak. A kicsik rövid köszöntőjükben zörgőkkel, csörgőkkel, különféle ütőhangszerekkel, tapssal, kopogtatással szólaltattak meg dalokat *Valádi Enikő* és *Paszjár Marianna* irányításával és a szülők segítségével.

Adorjani Dezső Zoltán, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke köszöntőjében hangsúlyozta, hogy az evangélikusoknak ma a „világ közepe” Sepsiszentgyörgy, majd a rendezvény nevének további értelmezéséről szólt. A közép-pont maga az élő Isten, induljunk el a szélekről Isten felé, találkozzunk a középpontban – buzdította a fiatalokat a püspök. Mint mondta: legyen kikapcsolódás, szórakozás, közösségépítés, buli – de legyen kibontakoztatása az Istentől kapott értékeknek is.

Répás Zsuzsanna, Magyarország Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumának nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkára szerint egy ilyen találkozó kiváló alkalom, hogy jobban megismerjük egymást, hogy lebontsuk a falakat. Ilyen céllal is indította a magyar kormány külhoni tanulmányi kirándulási programjait. A helyettes államtitkár ugyanakkor arra intette a diákokat, hogy tűzön-vízen tartsanak ki anyanyelvük és a szimbólumhasználat joga mellett, mert csak így maradhatnak meg. Ebben a küzdelemben számíthatnak a magyar állam támogatására.

Füzes Oszkár, Magyarország bukaresti nagykövete arra hívta fel a figyelmet, hogy bármennyire különbözünk is, abban egyezünk, hogy magyarok vagyunk.

– Azt szeretnénk, hogy jó legyen Sepsiszentgyörgyön élni, mert akkor a vendégek is jól érzik magukat, és szeretettel térnek vissza hozzánk – hangsúlyozta köszöntőjében *Sztakics Éva*, Sepsiszentgyörgy alpolgármestere. Mint mondta, Sepsiszentgyörgy kivívta a Székelyföld kulturális fővárosa címet, és – Székelyföld nevében – megpályázzák az Európa kulturális fővárosa címet is. Az alpolgármester a hit közösségmegtartó szerepét is méltatta.

■ T. E.

Köszöntőjében *Szemerei János*, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke arról beszélt, hogy az erdélyi magyar evangélikusok többszörös kisebbségben élnek életüket, élnek meg hitüket. Egyben biztosította őket, hogy az anyaországban szintén kisebbségben lévő evangélikusság testvéri közösséget vállal velük, és a találkozó is ennek szellemében jöhetett létre.

Délelőtti muníciók

A csütörtök estétől vasárnap délig tartó rendezvény két teljes napjának délelőtti – a

reggeli áhitatok után – egy-egy előadás, fórum-, majd kiscsoportos beszélgetés járt körül egy-egy kiemelt témát. Ezekre a találkozó fő színhelyén, a Székely Mikó Kollégiumban került sor.

Az első előadáson *Kalóz János* kolozsvári pszichológus, egykori drogbeteg vallott életéről és jelenlegi munkájáról, melyet a függőségben élők között végez. A *Ne szúrd el a kari-ered* című előadás és főként a folytatódó beszélgetések azt tudatosíthatták a tizenéves korosztályban, hogy életük főbb döntéseit – Isten iránymutatása alapján – maguknak kell meghozniuk, vállalva a döntés minden felelőségét.

A Sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Fiú- és Leánygimnázium neves tanáráról, *Benedek Károlyról* elnevezett konferenciateremben tartott előadás után egyházi és közéleti személyiségek osztották meg gondolataikat a hallgatósággal az élet értékességéről, utalva természetesen *Kalóz János* előadására is.

Pányánszky Ágnes pilisi lelkész elmondta, hogy sokszor volt olyan helyzetben, amikor Isten segítette át a nehézségeken – számára az érték az Istennel való kapcsolat. *Kosztá Enikő* (református) lelkészként és édesanyaként is szólt a közönséghez: a szülők szemében a gyermek minden körülmények között értékes, de Isten szemében mindannyian értékesek vagyunk.

Dr. Kovács Lehel István egyetemi tanár úgy vélte, hogy az élet önmagában is értékes azáltal, hogy megszülettünk. Ez már egy kezdeti érték, amelyhez hozzá kell adnunk további értékeket. *Géczy Gellért* négyfalusi alpolgármester szerint a siker mindenkié egyenlően benne van, rajtunk áll, hogy munka, tanulás, felfedezés által beérjük-e. *Imecs-Magdó Levente* színész a kolozsvári *Vároterem Projekt* független színházi társulat alapító tagjaként a délutáni előadásukhoz kerített kedvet, hozzátéve, hogy ő nem ad tanácsot, de ha valakinek van egy jó tanácsa, szívesen meghallgatja...

■ T. E.

A kiscsoportos beszélgetéseken tovább mélyített délelőtti témára rímelt a találkozó főszervezőjének, *Kosztá Istvánnak* a péntek esti áhitaton tartott ígihirdetése is.

– Isten bízik bennünk, és feladatot bíz ránk. Felelőségünk van az ige terjedésében. Mindenki lehet hasznos eszköze az Úrnak. Ne legyünk hát fekete lyuk, amely elnyeli Jézus világosságát, hanem adjuk tovább, amit ránk bízta. Aktívan részt vehetünk Isten munkájában, cselekvő társa lehetünk. Ez a gondolat a mulandó emberi világból, a görnyesztő gondok közül és meddő emberi kapcsolatokból felemel Istenhez, és az örök élet lehetőségét kínálja – hangsúlyozta a brassói lelkész.

Közösségbe kovácsolódva

A szombat délelőtti fő előadás *Kifelé a sötétből* címmel a tizenéves generáció egyházi közösségekben elfoglalt helyét kutatta. *Lázárné Skorka Katalin* mezőberényi evangélikus lelkész kiemelte, hogy a tizenéves fiatalok erős teljesítménykényszer alatt élnek, és nagy bennük a megfelelési vágy. Nagyon szeretnének elfogadó közösségbe tartozni, ahol magukat adhatják, ahol ráismerhetnek értékeikre.

– Egy tinédzser is lehet só, és lehet világosság úgy, ahogyan ezeket a fogalmakat a Biblia használja. A keresztény közösség szerencsés esetben jobb minőségű kapcsolatokat nyújt a korosztály tagjainak, akik maguk is szolgálatot vállalhatnak a sokszínű gyülekezetben, ahol figyelnek rájuk – mondta a lelkész.

Az előadás után kamaszkori „sókristályos” élményeket osztottak meg lelkészek, közéleti személyiségek.

Szemerei János, a magyarországi Dunántúli Evangélikus Egyházkerület püspöke elmesélte, szigorú, vallásos családban nőtt fel, lázadó kamaszként hosszú ideig tüntetőleg nem járt templomba, azonban egy középiskolás barátjának hatására elkezdte keresni a vallásos közösséget. Később egy evangélikus ifjúsági táborban mélyen megérintette a nyitottság, a szabadság, ahogy fogalmazott: a nem hivalkodó kegyesség, ezen a közösségen keresztül került szoros kapcsolatba az evangélikus egyházzal.

Adorjani Dezső Zoltán, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke elmondta: Erdélyben 1989 előtt épp az volt a lázadás, ha valaki templomba járt, akkoriban nem voltak ilyen ifjúsági egyházi táborok.

Lázárné Skorka Katalin mezőberényi evangélikus lelkész elárulta: tizenhét évesen egyazon napon keresztelkedett meg és konfirmált. Másnap elment egy egyházi ifjúsági konferenciára, ahonnan két nap múlva haza akart menni, mert – ahogy szüleinek megírta – nem akart szentfázék lenni. De végül maradt, és ott értette meg, mennyire fontos, hogy az ember a szívébe zárja, amit megtanult.

Fülöp Károly, a Brassói Egyházmegye felügyelője, volt Brassó megyei tanfelügyelő is a konfirmáláshoz kötődő élményét elemezte fel. Akkori lelkészük arra buzdította a diákokat, hogy a konfirmálás előtt kérjenek bocsánatot hozzátartozóiktól csínytevésükért. Ő a nagypjától kért bocsánatot egy előző évi eset miatt, amikor egy nyári kaszáláskor megitta előle a vizet, majd ahelyett, hogy gyorsan vitt volna frisset, eljártozta az időt. Egy évvel a bocsánatkérés után úgy érezte, mintha élete egyik legnagyobb terhet tette volna le – mesélte el *Fülöp Károly*.

Kalóz János pszichológus katolikusként az első áldozáshoz fűződő emlékét idézte fel. Ő és barátai inkább a templom háta mögött levő pályára jártak, mint hittanra, de jött egy fiatal pap, akinek híre ment a gyerekek körében, így ő is meghallgatta. „Nem az volt maradandó, amit mondott a »tisztai«, hanem az, ahogyan mondta, ahogyan a hitét átadta nekünk. Béke és nyugalom áradt el bennünk” – mondta el a pszichológus, hozzátéve, hogy „a közösség hite mindig feltölt energiával”.

Magdó János, a Hétfalusi Magyar Ifjúsági Klub alapítója, négyfalusi helyi tanácsos otthonról két vallási örökséget kapott: édesanyja katolikus, édesapja evangélikus. Katolikus iskolába járt, cserkész is volt, majd magyarországi egyetemi éveiben került evangélikus közösségbe, amely aztán meghatározta következő éveit.

A felszólalók meghatározták azokat az értékeket is, amelyeket a legfontosabbnak tartanak: szeretet, őszinteség, megbocsátás, segítőkészség, bizalom, önismeret, szolgálatkészség, találékonyság, hűség, hit...

■ T. E.

A csoportbeszélgetéseken a résztvevők (tizenöt kiscsoportban) azt gondolták tovább, hogy milyen szolgálatuk lehet a tizenéveseknek a tanítványi közösségekben, az egyház megújulásában. A témát *Mesterházy Balázs* lelkész, a *Szélerősa országos evangélikus ifjúsági találkozó* egyik alapítója gondolta tovább az esti áhitaton.

► Folytatás a 8. oldalon

„Önkéntelen fohász” – a találkozó önkénteseinek közös imádsága csütörtök kora reggel

KÖZ-ÉP-PONT – ERDÉLYI LUTH

ADAMI MÁRIA FELVÉTELE

T. PINTÉR KÁROLY FELVÉTELE

SZEGFŰ KATALIN FELVÉTELE

MOLNÁR FERENC FELVÉTELE

► Folytatás a 7. oldalról

– Isten azt mondja: én téged akarlak. Nem tőled, belőled valamit, mint oly sokan, nem a pénzedet, a tehetségedet, a testedet, a fiatalságodat, a szavazatodat, a tudásodat. Isten téged akar. Hív, és kapcsolatba szeretne lépni veled. Ez az örömhír, ez a ma esti hír az örömről – hangsúlyozta. A harkai lelkész figyelmeztette hallgatóságát, hogy keresztény fiatalokként ne legyenek sótlanok, ne veszítsék el ízüket, hanem legyenek sók: tartóssítsák, őrizzék meg az értékeket, és izesítsék meg a környezetüket. Jézus azt mondta a tanítványainak, hogy ők a föld sója, akiktől jobb a világ. „Nekünk is ez a feladatunk” – szögezte le.

Szórakoztató szabad idő – délutánonként

A lelkileg gazdagabb délelőttök után a délután a szórakozást szolgálta. Választható programok zajlottak több helyszínen. Lehetett sportolni – az íjászkodástól a labdajátékokon át a sakkig –, ismerkedni a Barcaságban élő evangélikus csángó magyarok kézműves értékeivel, sőt az írott hűsvéti tojás készítését és a szövést ki is lehetett próbálni.

Sokan jártak be – szakavatott idegenvezetés mellett – Sepsiszentgyörgy épített örökségét, vagy fedezték fel a Székely Nemzeti Múzeum értékes régészeti, néprajzi, természetrajzi kiállításait és a skanzent.

Jó visszhanggal zajlott le a *Váróterem Alternatív Színtársulat Bánk bán? Jelen!* című kamara-előadása, amely fiatalok számára „hangszerelte” *Katona József* drámáját.

Nagy élményt jelentett a passió-élménykiállítás is. Az egész találkozó egyik „leglelkibb” útját a résztvevőknek csaknem a fele végigjárta. Az interaktív „kiállítás” arra vállalkozott, hogy Jézus utolsó útját tárja a látogatók elé a Jeruzsálembe számárháton történt bevonulástól az utolsó vacsorán keresztül a keresztfán elszentvedett kínhalálig és a feltámadásig. A látogatók megmohatták egymás lábát, megtörhették és kézzel a kezre adhatták a kenyeret, eljátszhatták Péter árulását és Pilátus szerepét, bűneiket szimbolizáló követ helyezhettek el Krisztus keresztfájánál, végül pedig a mennyországba is „beléphettek”. Minden résztvevő egybe-

hangzó véleménye szerint mindez katartikus lelki élmény volt.

Zene, tánc és humor estve

Egy elsősorban tizen-huszonéves korosztályt megcélzó – fesztiválszerű – rendezvény szinté értelmezhetetlen volna zenei programok nélkül. A sepsiszentgyörgyi koncertkínálatot a sokszínűség jellemezte.

Igényességéről már a „nyitóbülin” sokakat meggyőzött a helyi *Equinox* együttes. Jól képzett zenészei és kiváló énekesei maratoni rockkoncertet adtak a hosszú utazástól kissé megkaba közönségnek.

Ugyancsak a Székely Mikó Kollégium udvarán felállított nagyszínpadon lépett fel másnap este a helybéli *Százlábú néptáncgyűttes*, amelynek energikus bemutatóját táncház koronázta meg. Szombaton – a *Szélrózsa Band* koncertje után – *Bálint Ferenc* és *Tóth Szabolcs* személyében egy Magyarországon is ismert székelyföldi humorista páros aratott fergeteges sikert.

A *Szomszédnéni Produkciós Iroda* humorfesztiválja után szintén gyakorta mozgatta meg a rekeszizmokat a – mindazonáltal ellenérzéseket is kiváltó – *erdélyi slam poetry*. A slam (magyar elnevezése még nincs) ugyanis egy olyan újszerű önkifejezési „műfaj”, amely elsősorban nem nagyszínpadokon, hanem kis-kocsmákban igyekszik közelíteni a költészetet a verseket már csak elvettve olvasó fiatal generációkhoz...

Klasszikus és kortárs magyar költők valódi értékeit zenésítette meg *Bertóti Johanna* és a *Mácafeje* zenekar, amely nevét a *Márk Attila* „erdélyi daltulajdonos” alapította együttes tagjainak betűszóvá kovácsolt nevéből nyerte. Ők főként a barcasági csángók evangélikus költőfejedelme, *Zajzoni Rab István* (1832–1862) verseit tolmácsolták, míg Johanna elsősorban kortárs költőket szólaltatott meg. Az énekelte versek kamara-előadásainak egyszerű helyszínt kínált a sokak szálláshelyeként és étkezdeként is jó szolgálatot tevő Mikes Kelemen Líceum irodalmi kávézója.

A zenei kínálatból ki kell még emelni a *HMIK (Hétfalusi Magyar Ifjúsági Klub) Bandet*. A *Domokos Jenő* zajzoni lelképítész vezette együttes jelenleg az erdélyi evangélikus

ifjúság egyedüli, keresztény dalokat játszó együttese. Két fantasztikusan jó hangú énekesük, *Hochbauer Éva* és a gitáron is kiválóan játszó *Szász Ágnes* az áhítatokon is segítségére volt a közönségnek, az irodalmi kávézó színpadán pedig a szombat esti záróbülin az együttes azt is bebizonyította, hogy lehetséges egészségesen ötvözni keresztény és világi muzsikát...

Méltó zárás – Tamás-mise

Az első *Köz-Ép-Pont* találkozó zárónapjára, vasárnapra egyetlen esemény, a Tamás-mise maradt. A keresők istentiszteletének is nevezett forma ezúttal is számos eredeti és formabontó elemet tartalmazott. Ilyen volt az imajárás, amely lehetővé tette, hogy az istentisztelet résztvevői helyükről felállva meditációs sétát tegyenek, imakéréseket fogalmazzanak meg és írjanak le, mécses gyűjtsanak, együtt imádkozzanak lelkészekkel, valamint hogy a keresztes egykori élményét felidéző áldásban részesüljenek.

Az ígértetű lelkész, *Kalit Eszter* (a találkozó tartalmáért felelős programkoordinátor) Isten láthatatlan világát a fiatalok számára olyan nyírára fontos és mindennapos on-line világhoz hasonlította. Az on-line világhoz hasonlóan Isten országa sem látható, jelenléte mégis mind többek számára meghatározó. Áthatja gondolatainkat, mindennapjainkat. Mármost azokét, akik naponta foglalkoznak vele. Az Istennel való kapcsolat is mindennapos gyakorlat igényel: kell olvasni a Bibliát, imádkozni, közösséghez tartozni...

– Hiszem és vallom, hogy bármilyen népnek és nemzetnek, fiatalnak és idősnek egyedüli túlélési forrása, útja van: Jézus Krisztus. Születési helytől, anyanyelvtől függetlenül csak az ő útján lesz jövőnk. Az út hosszú, de nem haladunk egyedül. Krisztus követésében járni – higgyétek el – nem megvetendő dolog. Ti, fiatal barátaim, egy óriási közösségben vagytok Krisztus követői: világszerte millió és millió fiatal vallja az ő nevét. Ő szólít fel, hogy szívünkben vigyük haza az üzenetet: neveden szólítottalak, enyém vagy. Szeretetével kiválasztott arra, hogy kövessük mindvégig, hogy Isten országába övele szemtől szembe találkozhassunk – mondta a lelkész.

A záró istentisztelet kiemelkedő pillanata volt az erdélyi slam poetry mozgalom vezéralakjának, *Márkus Andrásnak* a konfirmálása *Fehér Attila* lelkész, kerületi főtanácsos vezetésével. Egy barátság, sok beszélgetés és az egyházi nyitottság vezette a kolozsvári evangélikus közösségbe a fiatal slammert.

A Tamás-mise interaktív elemeivel a részvételre, a bekapcsolódásra buzdította a fiatalokat, de az idősebb híveket is megérintette. Az istentisztelet úrvacsorával zárult. Ezt követően *Hegedűs Csilla*, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség kulturális főtáncos vezetője köszöntötte a résztvevőket, gratulálva a rendezvény szervezőinek.

Zelenák József sepsiszentgyörgyi lelkész házigazdaként szólt az egybegyűltekhöz. „Idegenként érkeztek ide Sepsiszentgyörgyre, idegenek voltok egymásnak is. Pár nap Isten közelében, és meghalljuk, meglátjuk a másikat, köszönünk egymásnak, mosolygunk. A szívben csoda történt” – mondta a Brassói Egyházmegye esperese.

Kosztai István főszervező név szerint mondott köszönetet a támogatóknak, partnereknek, külön megköszönve a lelkes önkéntesek munkáját. *Mesterházy Balázs* a jövő nyáron sorra kerülő evangélikus ifjúsági fesztiválra hívta fel a fiatalok figyelmét.

Adorjáni Dezső Zoltán, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke nyitotta meg csütörtökön este és zárta is be vasárnap a rendezvényt. Előtte azonban megkérdezte a fiatalokat, akarják-e a folytatást. A válasz egyértelmű volt: igen, legyen folytatása a *Köz-Ép-Pont erdélyi lutheránus ifjúsági találkozó*nak.

■ TÚRÓCZKY EMESE

A Tamás-misén a közös énekeknel a magyarországi *Szélrózsa Band* és a székelyföldi *Hétfalusi Magyar Ifjúsági Klub Band* együtt szolgált. És többletértelmet nyert az is, hogy az első *Köz-Ép-Pont erdélyi lutheránus ifjúsági találkozó* nemzeti imádságunk, a magyar *Himnusz* közös elnevelésével ért véget.

■ SZEGFŰ KATALIN

ERÁNUS IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ

„A következőre is eljövünk...”

► A Magyarországról jött mintegy száznegyven résztvevő között a legnagyobb csoportot a Veszprém megyei Bakonytamásból érkezettek adták. Vezetőjükkel, Szakos Csaba lelkéssel készült az összegző beszélgetés.

– *Hogyhogy ilyen nagy számban jöttek el az Ön hívei közül ide, Sepsiszentgyörgyre?*

– Egy évvel ezelőtt a fonyódligeti Szélrózsán hallottunk először az itteni találkozó tervéről, és rögtön elhatároztuk, hogy jövünk. Még azt is tervbe vettük, hogy a táv egy részét kerékpárral teljesítjük, erről lelkész kollégáimmal beszélgettünk. Aztán hallottuk, hogy a létszám korlátozott lesz, és ez visszavetette a lelkesedésünket. Végül mégiscsak lehetett jelentkezni.

Előbb ötfős csapatot terveztünk, aztán felszaporodott a létszám, végül velem együtt huszonhárman lettünk. A legfiatalabb utazó a nyolcéves kislányom, a legidősebb egy nyugdíjas gyülekezeti tag, aki nagyon élvezte a találkozót. Jöttek családok is és fiatal szülők gyermekeikkel. A magyarországi egyház jelentős támogatást nyújtott, így kedvező áron tudtuk elutazni.

– *Milyen benyomásokat szerzett?*

– Mindenképpen örömteli ez a kezdeményezés, van jövője. Erősítheti a magyarság összetartozását. Mindkét országban megvannak azok a fiatalok, akik bekapcsolhatók, és egymástól is sokat tanulhatnak, gazdagodhatnak. Jó lehetőség, hogy Trianonról is beszéljünk ennek a korosztálynak. Ébresztették az előadók a lelkünket, olyan hatások érték a résztvevőket, melyek – hiszem – kitörölhetetlenek.

Az identitásukat kereső tizenéveseknek jó volt hallani, hogy Isten szemében értékesek. A mi falusi – bakonytamási, bakonszentlászlói és sikatori – gyermekeinknek fontos üzenet, hogy a kereszténység hatalmas család, szerte a világon millió és millió Krisztus-követőt találunk. Mi nyolcszáz kilométert utaztunk, hogy magyar anyanyelvű evangélikus testvérekkel legyünk együtt néhány napon át. Most Sepsiszentgyörgy került a magyar evangélikusság középpontjába. A találkozó a mi közösségünk tagjait is összekovácsolta, egymásra találtak ezekben a napokban.

– *Személyesen Önnek mi tetszett a legjobban?*

– Régi Szélrózsá-látogató vagyok, az ilyen találkozókra részt venni sokunknak életstílus. Az ifjúsági táborokba a magamfajta lelkészek is töltekezni járnak. Sok impulzust kapunk az előadásokból, beszélgetésekből, találkozásokból.

Személyesen nekem a legtöbbet a passió-élménytúra jelentette. Ez biztosan olyan élmény, amit nem fogunk elfelejteni. Nem létezik, hogy a Tamás-mise ne érintse meg a hallgatóságot! Isten közelébe edesget ez az istentiszteleti forma.

Az imajárás számomra új volt, aktívan be is kapcsolódtunk a keresztelest megerősítő áldással, a gyertyagyújtással és a meditációs ósvénnyel.

– *Máskor is részt vesz erdélyi ifjúsági találkozón?*

– Úgy gondolom, hogy ez a szűkebbre szabott találkozó az alapozást szolgálta, és várom a folytatást. Lehetne az egyik évben itt, a másikban az anyaországban ifjúsági nyári fesztivált szervezni. Ha így lesz, én két év múlva is eljövök a *Köz-Ép-Pont találkozóra*, ahogyan persze a 2014-es soltvadkerti Szélrózsát is nagyon várjuk már.

■ Sz. K.

Így látták a résztvevők...

Szakács Karolina (14) és Nemesi János (26), Oltszakadát

– Nagy örömmel jöttünk el erre a találkozóra, és különösen nagy öröm, hogy a lelkészünk felkérésére szolgálhattunk is a péntek reggeli áhítaton. Biztosan állíthatjuk, hogy az összes *Köz-Ép-Pont találkozóra* el fogunk menni, mert itt barátságok köthetnek, és szeretünk új ismeretségeket szerezni. Nagy érdeklődéssel várjuk a Tamás-misét és a koncerteket; az eddigi összes fergeteges volt. Végig jelen leszünk a találkozón, és minden programból igyekszünk kivenni a részünket. Biztosan sokáig fogunk ott-hon beszélni az itteni élményeinkről.

Hanyecz Ádám (16), Tótkomlós

– Életemben először járok külföldön, nagyon vártam már ezt az utat, ami számomra az első evangélikus rendezvényt is jelenti. Ugyanis én csak szeptember óta járok a tótkomlói ifibe, az egyik osztálytársam hívott el. Nagyon tetszenek a koncertek, a látogatás a Székely Nemzeti Múzeumban. És ki nem hagynám a városlátogatást, szeretnék jobban megismerni Sepsiszentgyörgy látnivalóival. Mindent összevetve jól érzem magam ebben a vidám közösségben.

Buzási Gyopár (17) és Mátyás Gergő (18), Nagyvárad

– A nagyváradi evangélikus ifjúságot képviselve örömmel és kíváncsisággal jöttünk el ide. Várakozásainkon felüli a szervezés, értékesek a programok. Kiemelnék a drogokkal és függőségekkel foglalkozó előadást és a csoportbeszélgetést, ahol arról volt szó, hogyan szálljunk szembe a kísértésekkel. Jó volt ijázkodni, és mindkettőnknek nagy élményt jelentett a *Bánk bán* kamaraszínházi előadása. Várjuk a záró estén a slam poetry előadást, mert szeretjük ezt a műfajt.

Golyha Zita (14), Kisoroszi

– Tavaly konfirmáltam, és azóta vagyok az ifi közösségnek tagja. Ide a kelenföldiekkel érkeztem. Szuper a program, nagyon kedvesek, mosolygósak az itteni emberek és a szervezők. Szeretek ismerkedni, és ehhez itt kiválóak a lehetőségek. Voltam már kézműveskedni, ijázkodni. Együtt kosaroztam a püspök úrral. Tetszettek a koncertek és a táncbáz. Értékesek az előadások és áhítatok is, valamint kiemelem a kiscsoportos beszélgetéseket. Bizom benne, hogy még sok hasonló találkozóra el fogok jutni, a következő a jövő nyári Szélrózsá lesz.

É R T É K E S V A G Y !

„Ki kell menni az arcvonalba..”

Összegző beszélgetés Koszta István főszerzővel lelkésszel

– Hogyan készültek a szervezők az első Köz-Ép-Pont találkozóra?

– Sok izgalommal és talán némi félelemmel szerveztük. Az önkéntesekkel és szervezőtársaimmal arra törekedtünk, hogy jól kitöltsük a formát, a keretet tartalommal. Magáról az erdélyi ifjúsági találkozás lehetőségéről a magyarországi és a romániai egyház már évek óta tárgyal, egyeztet.

A mostani, első találkozót alaposan át gondoltuk, és figyelembe véve sajátos élethelyzetünket és lehetőségeinket, óvatosak voltunk. Sajnos nem az jellemző a romániai magyar evangélikusságra, mint amit itt, Sepsiszentgyörgyön és még néhány tömbmagyar településen Székelyföld szívében lehet találni és átélni, hanem a szórványlét. Ezért is maximáltuk az első találkozó résztvevőinek számát háromszázötven főben. A továbbiaknál már talán merünk majd nagyobb létszámokban gondolkodni, de erről még nem született végleges döntés.

– Hogyan mutatná be olvasóinknak a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyházat?

– Az előbb említett szórványlét meggyőződésem szerint nagy lehetőségünk. Az aktivitás nálunk fokozottabb, mint a „mamutegyházakban”. A szó legnemesebb értelmében misszióra vagyunk kényszerítve, mert állandó jelleggel ebben élünk. Újra és újra bizonyítanunk kell, hogy életképesek vagyunk, vannak ifjúsági rendezvényeink, jól működő közösségeink. Ebben a Barcaság különösen aktív.

Mi a Kárpát-kanyarban élő hajdani határőrök utódai vagyunk, akiket a nehézségek minden időben megpróbálták. Hitünkért, anyanyelvünkért, nemzetünkért több esetben kellett vérünket ontanunk. Ez megerősítette a székely embert. Az a feladatunk, hogy értékeinket meg-

mutassuk az itt élőknek, a környező világnak. Utódainknak, a jövő generációinak is meg kell látniuk, hogy érdemes értékeinket: a hitet, a nyelvet művelni, megtartani és továbbadni.

Krisztus akarata szerint – aki itt van a középpontban, és vár minket, új életfelfogást ad – meg kell erősítenünk a kapcsolatainkat. Akarata, hogy legyünk hidak egymás felé. A mintegy huszonötezer főt számláló romániai lutheránus egyházunkban optimizmussal nézünk a jövő felé. Meg akarjuk mutatni a világ evangélikusságának is, hogy élünk, töretlenül dolgozunk, szervezzük magunkat, és hiszünk, hogy van jövőnk, hiszen mindennek, ami Isten akaratából öreá alapozódik, van jövője.

– A találkozó mottója: „Értékes vagy”. Ön szerint miből fakad a keresztény ember értéke?

– A mi értékünk Istenben van elrejtve, és naponként, mint a gyémántot, csiszolhatjuk azáltal, hogy az ő akaratát cselekedjük, odaállunk a színe elé, és felismerjük azokat a lehetőségeket, amelyeket a környező világ ma nem ad. Amelyeket a társadalom kitartóan elutasít. Hogy ne individualista módon éljük életünket, hanem közösségekben, társadalmi lényként a keresztény erkölcsök szerint, tekintettel a mellettünk lévőkre és a ránk bízottakra. Ez visszavetíti ránk Isten fényét, életünket színesebbé teszi, és gazdagítja.

Együtt tudunk jövőt teremteni. Ezért kell dolgozni tevékenyen mindennap. Nem lehet karba tett kézzel várni, hanem építeni kell a gyülekezetet. Ki kell menni az arcvonalba, és embertől emberig, szívtől szívig kell közvetíteni Isten parancsolatát minden napon.

■ SZEGFŰ KATALIN

Köz-Ép-Pont

Közlekedési kihívásokkal kezdődött a Sepsiszentgyörgyre való eljutás, hiszen különböző okok miatt jó néhány órával többet töltöttünk a buszban, mint feltétlenül szeretnénk volna, így sokan – Magyarországról érkezettek – sajnos a nyitó istentisztelet nagy részéről is lemaradtunk...

Köztünk jó volt megtapasztalni, hogy elég sokan tavalyi – vagy éppen régebbi – szélrózsás pólójukat viselve érkeztek, valami hasonló élményt remélve. Még ha méretében kisebb volt is ez a találkozó, az erdélyi testvérek bizonyították, hogy képesek egy ilyen evangélikus fesztiválszerű összejövetel megszervezésére.

Közöd? Néhány éve egy ökumenikus találkozó témája volt ez a kérdés, aztán nem sokkal később egy nonprofit mozgalom ökoakciójának is ez lett a neve. Most pedig az erdélyi lutheránusok által szervezett ifjúsági találkozó nevében jelent meg a szó, amely nemcsak a közösséget hangsúlyozza, hanem azt is, hogy abban hol kell a fókuszot megtalálnunk.

Középre, a keresztre került a hangsúly az egyéni és közösségi értékekre figyelve – ezt nagyon jó volt megtapasztalni, különösen a Tamás-mise záró úrvacsorai közösségében.

Közben sok minden más is történt: végül elhittünk passió-élménykiállítás, láthattuk *Bánk bán* történetének kreatív osztálytermi verzióját, meglátogathattuk a Székely Nemzeti Múzeumot, sportolhattunk, hallgathattunk előadásokat, részt vehettünk kiscsoportos beszélgetésekben, kézműveskedésben...

Közösségi élményben nem volt hiány: ugyanolyan áldás volt látni a számos erdélyi önkéntes olajozott munkáját, mint együtt nevetni humoristákkal, megélni a táncházat, énekelni a Szélrózsza vagy a *HMIK Bandedel* vagy éppen együtt szurkolni a magyar vízilabda-válogatott világbajnoki sikeréért egy motelszobában.

Közösen tudtuk megfogalmazni azt, hogy az igazi értékek kapcsolatainkban vannak, és Istennek el tudjuk hinni a találkozó mottóját biztatásként: „Értékes vagy!”

Közfelkiáltással válaszoltak a résztvevők a házigazda püspök kérdésére is, hogy igen, legyen folytatása ennek a találkozásnak.

Ép testben ép a lélek. Vagy az ép lélek csak ép testben él? Nem mindegy. Jó volt hallgatni az első nap előadójának őszinte vallomását drogos múltjáról, életének megváltozásáról és arról, hogy azóta hogyan segít ő másoknak megszabadulni a függőségektől.

Ép ésszel fel nem foghatom, hogy a mai fiatalok többsége miért sóltan – mondta a második nap előadója. Ez ellen természetesen jó néhányan tiltakozának, különösen a találkozóhoz részt vettek közül, de valljuk be, nem ők a többség...

Éppen ezért kell komolyan vennünk keresztényen fiataloként a felszólítást: „Kifelé a sötétből!” (Lásd Mt 5,13)

Ép kapcsolatokra, családokra, gyülekezeti háttérre van szükség ahhoz, hogy ez minél többek életében megvalósulhasson. Éppen arra volt jó ez a pár nap, hogy megtapasztalhasuk, nem vagyunk egyedül, hanem tizenhat magyarországi és tizenkilenc erdélyi gyülekezetből jöve tudunk segíteni egymásnak.

Éppen ezért én lehettem az, akinek szólt ez a találkozó.

Pont én? Pontosan én. Pont itt és pont most volt fontos, hogy ott legyek. Pontosan azért, mert itt megélhettem azt, hogy értékes vagyok, hogy Isten szeretete nem függ helytől és időtől.

Pont ezért sajnálom egy kicsit, hogy ezt nem élhettük át még többen, pedig a találkozó költségvetése megengedte volna. Remélem, hogy a következő alkalommal a szervezők is ki tudják kapcsolni a félelemfaktort, hogy „mi lesz, ha túl sokan leszünk?”, és akkor még jobban hasonlíthat majd a Szélrózsához ez az erdélyi Köz-Ép-Pont.

■ MESTERHÁZY BALÁZS
„Szélrózsza-átya”

„Ne félj, mert megváltottalak...”

Michael Martin igehirdetése az ökumené vitatémáiról

2. rész

► Előző, augusztus 4-én megjelent számunkban közöltük Michael Martin bajor evangélikus egyházfőtanácsos, ökumenikus és külügyi osztályvezető igehirdetésének első részét, az alábbiakban a második, záró rész olvasható. A prédikáció a Bajor Evangélikus Egyház ökumenikus megbízottainak július elején megtartott konferenciáján, Rothenburg ob der Tauber városának Szent Jakab-templomában hangzott el.

„De most így szól az Úr, a te teremtd, Jákób, a te formálód, Izráel: Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy! Ha vízen kelsz át, én veled vagyok, és ha folyókon, azok nem sodornak el. Ha tűzben jársz, nem perzselődsz meg, a láng nem éget meg. Mert én, az Úr, vagyok a te Istened, Izráel Szentje, a te szabadítód! Kárpótlásul adom érted Egyiptomot, Etiópiát és Szebát adom helyetted. Mivel drágának tartalak, és becsesnek, mivel szeretlek, azért embereket adok helyetted, életedért nemzeteket. Ne félj, mert én veled vagyok! Napkeletről visszahozom gyermekeidet, és nyugatról összegyűjtelek. Ezt mondom északnak: Add ide! – és délnek: Ne tartsd fogva! Hozd ide fiaimat a messzeségből, leányaimat a föld végétől, mindenkit, akit nevenről neveznek, akit dicsőségre teremtettem, formáltam és alkottam.” (Ézs 43,1–7)

Kedves Testvérek!

Mivel Isten név szerint ismer bennünket, mivel mellénk áll, ezért mi is szabadok vagyunk, hogy odaforduljunk másokhoz. Nem kell félnünk egy

imámtól a keresztyén istentiszteleten. Nem kell bebeszelnünk magunknak, hogy a mi hitéletünk az egyedül helyes. Nincs szükségünk kifejezett elhatárolódásra római katolikus testvéregyházunktól ahhoz, hogy a saját evangélikus identitásunkat meghatározzuk. Nem kell teljesen egyforma egyházra törekednünk, hanem örülhetünk a felekezetek sokféleségének, és közben bizhatunk abban, hogy Isten név szerint ismeri a másikat is, és éppúgy szereti, mint minket.

Ézsaiás végül a harmadik okát is megnevezi, hogy miért nem kell félnünk. Így szól az Úr: „Napkeletről visszahozom gyermekeidet, és nyugatról összegyűjtelek. Ezt mondom északnak: Add ide! – és délnek: Ne tartsd fogva! Hozd ide fiaimat a messzeségből, leányaimat a föld végétől...”

Istennél mindenkiről szó van. Számára mindenki fontos. Mindenkit szeret: az északiakat éppúgy, mint a délieket, a keletieket éppúgy, mint a nyugatiakat. Mindenki számít. Isten gyermekeinek közössége minden égtájról összegyűlik, minden korból, minden egyházból és gyülekezetből jönnek. Isten mindenkit össze-

gyűjt – minden különbözőségükkel, minden erősségükkel és gyengeségükkel, minden hagyományukkal és meggyőződésükkel együtt.

Amikor Isten összegyűjti az övéit, akkor megbékélteti a különbözőket. Nem kérdez a szent liturgiáról, a [z apostoli] folyamatosság felfogásáról és végképp nem a központi helyekről, mint Wittenberg, Zürich, London vagy Róma. Azt sem kérdezi, hogy valakit szabályszerűen elhívtak-e, vagy hogy a megfelelő időben a megfelelő tételeket szegezte-e ki az ajtóra, vagy csak elküldte őket. Még azt sem kérdezi, hogy volt-e valaki vasárnap templomban, vagy különleges nyelveken szolt-e. Ez mind helyes és jó lehet, de a kiválasztásban nem játszik szerepet. Istennél mindenki fontos. Egyik sem vész el. Egyiknek sem kell félnie.

Saját bőrömmön tanultam meg ezt a leckét a neuendettelsai Meiser-házban. Azóta is többször megtapasztalhattam. Egy tehéntrágyával tapasztott, szagos maszaj kunyhóban – ahol úrvacsorát vettünk. Az ausztrál öslakónál, akik lelkészükkel együtt próbálják a falu életét szervezni, közben a szegénység és a kábítószer spiráljából akarnak kitörni. Winnipegben, a futballstadionban tartott istentiszteleten [a Lutheránus Világszövetség nagygyűlésén 2003-ban], ahol hutteriták és amikok [a tiroli Jakob Hutter (1500–1536) követői, régi magyar nevükön habánok, belőlük váltak ki később az amikok; a közösségek a 18. században Amerikába vándoroltak], a [z újra]ke-

resztelők és egykori üldözőik leszármaszottai közösen ünnepeltek – jóval a Lutheránus Világszövetség stuttgarti nagygyűlése [2010, hivatalos kibeküldés a 16. században üldözött menonitákkal] előtt.

Ismételten megtapasztaltam: Istennek mindenki fontos. Egy se vesszen el. Egynek sem kell félnie. Egy kis felső-bajorországi szórványgyülekezetben, ahol tízen voltak a jég hideg templomban, Chicago mellett egy óriási nagy templomban, ahol ezrek voltak együtt, és egy magyarországi gyülekezetben, amelyet nem sokkal előtte mérgező iszapáradat öntött el. Isten újra meg újra hozzánk fordul. Minden különbözőségünk, minden képességünk és hibáink, minden gazdag hagyományunk és szokásunk közepette így szól hozzánk: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!”

Ez az igazi biztatás az ökumenikus közösségre, éppen akkor, amikor úgy gondoljuk, hogy semmi sem megy tovább az egyházak között; éppen akkor, amikor olyan jól berendezkedtünk a többségi helyzetre; éppen akkor, amikor a másik nagy felekezetből való kollégánk észre sem vesz. Mindannyian Istenhez tartozunk. Ő név szerint ismer mindnyájunkat, és egyszerre szól mindnyájunkhoz: Ne félj! Ámen.

Isten békessége, amely minden értelmet meghalad, őrizze meg szívünket és gondolatainkat a Krisztus Jézusban. Ámen.

■ Fordította: SZENTPÉTERY PÉTER

HETI ÚTRAVALÓ

„Isten a gögösöknek ellenáll, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad.” (1Pt 5,5)

Szentháromság ünnepe után a 11. héten az Útmutató reggeli és heti igéi ezt zengik: mi mindig kegyelemre szorultunk. „Krisztus által, hitben van menekülünk ahhoz a kegyelemhez, amelyben állunk, és dicsekedünk is azzal a reménységgel, hogy részesedünk Isten dicsőségében.” (Róm 5,2; Lk) Urunk elnémitja az önmagával vagy másokkal dicsekedőt; de az alázatos bűnöst felmagasztalja, ezért kérhetjük: „Könyörülj rajtam, Uram, mert erőltet vagyok” (GyLK 673) Ezt teszi az alázatos vámszedő is: „Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek.” Jézus ma nekünk mondja, ő megigazulva ment haza, nem úgy, mint az elbizakodott farizeus: „Mert mindenki, aki felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik” – az ítéletkor. (Lk 18,13.14) Az irgalmas Isten a bűn miatt halottakat öröklétre kelti: kegyelméből üdvözíti; mert akiket ő elhívt, azokat meg is igazította. Pál tömörebben így fogalmaz: „...kegyelemből van üdvösségetek a hit által, és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez; nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék.” (Ef 2,8–9) „Ez a farizeus a második kőtáblát is megtapodja. Nemcsak Isten ellen vét, de felebarátja ellen is gyűlölködik. Mit remélhetünk az ily »kegyestől«, ki oly elvetemült, hogy irigyli felebarátjától az üdvösséget?” – kérdezi Luther. Isten rég ígéretet tett választott népe helyreállítására: „...én, az Úr, teszem alacsonnyá a magas fát, és magassá az alacsony fát.” (Ez 17,24) Ő szabadította ki a romlott Sodomából – ahol nem élt tíz igaz ember – Lótot, mert megszánta: „Az Úr pedig kénköves tüzes esőt bocsátott Sodomára és Gomorára, az Úrtól, az égből. Így pusztította el azokat a városokat...” (1Móz 19,24–25) A pogány asszony nagy hittel, kitartóan kérte; Urának nevezte, megalázkodva előtte és a kegyelem morzsáival is megelégedve szaván fogta: „Úgy van, Uram, de a kutyák is esznek az asztal alatt a gyermekek morzsáiból.” Teljesült kérése: „Ezért a szóért mondom: menj el, leányodból kiment az ördög” (Mk 7,28.29) A vén Péter int: „...ti ifjabbak: engedelmeskedjete az idősebbeknek, egymás iránt pedig valamennyien legyetek alázatosak...” És erre kéri presbitertársait: „...legeltessétek az Isten közöttetek levő nyáját... önként..., készségesen; ...mint akik példaképei a nyájnak. És amikor megjelenik a főpásztor, elnyeritek a dicsőség hervadhatatlan koszorúját.” (1Pt 5,2–5) Hitelesen teheti ezt, mert már megalázkodott előtte, miután a világ tűzénél melegebben háromszor megtagadta Urát. Péter nemcsak a kakas ébresztő kukorékolása indította bűnbánatra: „Ekkor megfordult az Úr, és (szelíd szemmel) rátekintett Péterre.” Ő „...kiment, és keserves sírásra fakadt.” (Lk 22,61.62) Isten népének hálaéneke soha nem ér véget. Ő megaláz minden kevelőseget: „...lerombolja a megerősített várost, földig lerombolja, porrá zúzza.” Ám nekünk erős vár(os)unk van! „Bízatok az Úrban mindenkor, mert az Úr a mi közziklánk mindörökké!” (Ézs 26,5.4) És aki már átment a „Jézus-ajtón”, zengi: „Mily nagy az Úr kegyelmessége, / Én őt imádom...” (EÉ 58,1)

■ GARAI ANDRÁS

Újra szól a Harangszó

Beszélgés Kovács László nemeskoltai lelkésszel

► A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület döntése alapján ez év szeptemberétől újjáélesztik a Dunántúli Harangszót (DH), az egyházkerület újságját. A mostantól negyedévenként megjelenő lap főszerkesztésével Kovács László nemeskoltai lelkész bízta meg. Az újrainduló újság menedzselésével foglalkozóként kérdezem volt évfolyamtársamat – ezért is a tegező forma – a megjelenésről és a tartalomról, múltról és jövőről, tudnivalókról és érzésekről.

– Két év szünet után szerinted miért volt szükség a DH újraindítására?

– Azért, mert miközben – egyébként helyesen – úgy gondoljuk, hogy „gyülekezeteiben él az egyház”, gyak-

jairól, terveiről is. A DH az egyházkerület arculatához szervesen hozzátartozott. Az a szándékunk, hogy az újrainduló újság két év szünet után ismét ezt a fonatot vegye föl.

– Mi marad meg a régi DH-ból?
– Elsősorban a szándék és a lelkület. Az a cél, hogy a lap a lutheri evangélikus tanítást komolyan vevő, igényes és érthető tartalommal tájékoztasson és tanítson. Tanulásra ugyanis nem csak a jó papnak van holtig szüksége...

– Milyen típusú lapot tervezel? Missziói, teológiai vagy néplapot?

– Az a tervem, hogy egyházkerületünk asztalára – és a kerületünk határain kívül élő korábbi és reménység szerint új előfizetőink asztalára – olyan újságot tegyünk le, amely mindhárom általad említett szempontot ötvözi. Biztos vagyunk abban, hogy csak olyan újságnak lehet missziói hatása, amely úgy szól a mi életünkről, hogy eközben összhangra törekszik az egyház kétezer éves hitével, tanításával.

– Miben lesz más szerkezetű az újrainduló újság?

– Nem havonta, hanem évente négyszer jelenik meg, húsz oldalon, színes borítóval. Az újságban az elejétől lapozva az alaphang-összhang-visszhang sorrendiségét szeretném

kidomborítani. Az alaphang Isten ígéje – rövid igemagyarázatként. Ezt követi az egyház kétezer éves tanításával való összhang – rövid teológiai és egyháztörténeti tanulmány formájában. Minden egyéb, ami a kerületünkben történt, az előző kettőre adott visszhang egyházi életünkben.

A Dunántúli Harangszó korábbi számai is lényegében ezt a felépítést követték, ezt szeretném szerkesztési, tipográfiai eszközökkel megerősíteni. Az egyházmegyéek eseményeiről tudósító oldalak mellett állandó helye lesz a püspök és a kerületi felügyelő gondolatainak az egyházkerület eseményeire reflektáló rovatban. A korábbiakhoz képest újdonság az is, hogy a borítón látható képhez a belső oldalon rövid képmeditáció kapcsolódik.

– Kik vesznek részt a szerkesztés munkájában?

– Minden egyházmegyéből egy szerkesztőbizottsági tag és néhány rendszeresen vagy alkalmilag dolgozó munkatársunk. Lelkész és nem lelkész egyaránt.

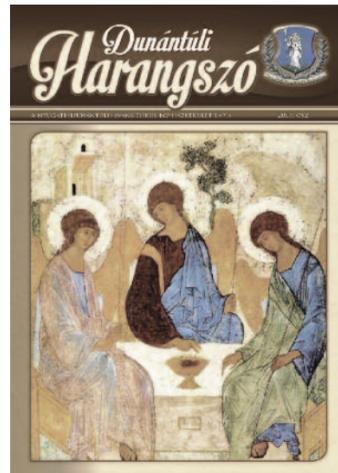
– Hogyan lehet majd hozzájutni az újsághoz?

– A gyülekezeteken és intézményeken túl várjuk az egyéni megrendelők jelentkezését is. Egy évre ezer forint adományt kérünk, ebben a postaköltség is benne van. A számlakezelést a Zalaistváni Evangélikus Egyházközség, míg a postázást a zalaszentgróti Hazatérők Egyesületén keresztül önkéntesek vállalták. Mindent egybevéve nagyjából harmincan működnek közre a Dunántúli Harangszó előállításában és az olvasókhöz való eljuttatásában. Szeretnénk, ha a Dunántúlon megszó-

laltott harang szava eljutna az ország másik végébe, illetve határainkon kívülre is.

– Miért tudod ajánlani a DH-t a kerületen kívüli olvasóknak is?

– Egyrészt azért, mert a DH nemcsak a kerület hétköznapijaira és ünnepeire reflektál, hanem olyan ismeret- és lélektágító írások is megjelennek majd benne, amelyek mindannyiunk számára értékesek és tanulságosak. Másrészt azért, mert a három egyházkerület nemcsak szervezeti, adminisztratív egységként él, hanem sajátos arculatot is hordoz. Érdemes tehát minél inkább megismereni a másik egyházkerületben élő

evangélikusok miénkhez sok tekintetben hasonló, de rájuk jellemző karakterű életét. Ebből mindannyian csak gazdagodhatunk.

– Isten adjon sok erőt a munkához és minél több olvasót üzenetének meghallásához!

■ KOCSOR GYÖRGY

ran megfelelkezünk az érem másik, legalább ennyire fontos oldaláról. Arról, hogy Krisztus népe összetartozó és egymásért felelős, egymás iránt érdeklődő gyülekezetekben él. Az egyházkerületi újságból tájékozódhatunk egymás örömeiről, gond-

PALACKPOSTA

Augusztusi anziksz

Beléptünk a nyár utolsó hónapjába. Ilyenkor mindenki a melegrekordokkal meg a last minute utakkal van elfoglalva. Nekem az augusztus egészen mást jelent.

Miután leérettségiztem – egészen a diplomaig –, minden augusztus azzal telt, hogy költözök, vagy éppen előkészítettem a költözéskor. Minden évben. Kolesz, albérlet, egyik város, másik falu...

Mindamellet, hogy utálok, el kell ismerem, vannak ennek pozitív hozadéka is. Például a szortírozás. A költözéskor lehetőséget kínált arra, hogy kiselejtezsem és kidobjam mindazt, ami felgyűlt egy év alatt. Szinte hihetetlen, hogy mennyi kacatot, szemetet, porfogót, giccsparádét, fölösleges papírtengert tud az ember felhalmozni. Minden egyes augusztusban legalább két, százhusz literes szemeteszákoszt töltöttem meg csurig kidobandó cuccokkal.

Ha ez nem történne meg, akkor egy idő után elborítanának a kacathegyek. Már egy év alatt is látványosan felgyűlnek, és kezdik átvenni az uralmat a szekrényekben, az íróasztalban, a polcon, az előszobában. És szépen lassan kiszorítják a fontos dolgokat.

Egy másik időben és helyzetben nagyon jól szemlélteti ezt a következő történet: „Azután bement a templomba, és kezdte kiűzni az árusokat, ezt mondva nekik: »Meg van írva: És az én házam imádság háza legyen, ti pedig rablók barlangjává tettétek.«” (Lk 19,45–46) Jézus kiűzi a templomból az árusokat. Félreértés ne essék, Jézusnak nem a pénzügyi-kereskedelmi területen dolgozókkal van problémája úgy általában, hanem azzal, ahogyan, és főképpen: ahol csinálják. Ilyen jellegű tranzakcióknak nincsen helyük a templomban, mert egy idő után kiszorítják azokat a dolgokat, amelyeknek ténylegesen a templomban van a helyük.

Így van ez a keresztény ember lelkében.

Ilyenkor augusztusban sok gondot fordítunk arra, hogy a testünket megvédjük a hőségtől, melegtől. Naptej, sok folyadék, klíma, vízpart... Ezek mind nagyon hasznosak, sokszor elengedhetetlenek annak érdekében, hogy felfrissüljünk.

Gondolnunk kell azonban arra is, hogy a lelki felfrissülést csakis Krisztus tudja megadni. És ő adja ezt, ajándékba. De nekünk helyet kell készítenünk a számára. Ki kell hajítani mindazt, ami csak foglalja a helyet a szívünkben: harag, megbántottság, félelem, düh, kétségbeesés, bűnök... Akarni kell szabadulni tőlük, hogy legyen helye mindannak, amit Krisztus készített el a számunkra. És ehhez is segítségül hívhatjuk őt. Krisztus nem olyan, hogy ott áll az ajtó előtt, és karba tett kézzel figyel, hogyan küszködsz lelketed nyomó kacathegyekkel, hanem feltűri az ingujját, és segít. Ha kéred...

És akkor ő megajándékoz téged olyan dolgokkal, amelyeket elképzelni sem tudsz. Amelyeket személy szerint neked készített el. „Amit szem nem látott, fül nem hallott, és ember szíve meg sem sejtett», azt készítette el az Isten az őt szeretőknél.” (1Kor 2,9)

■ KOVÁCS VIKTOR

Névjegy: Kovács Viktor
Szolnokon születtem, ott nőttem fel. Az ottani gyülekezetben találtam lelki otthonra, és kaptam meg elhívásomat. A teológia mellett a második hivatásom a zene. Többek között a teológushallgatókból álló *Agape* zenekarban játszom. Van egy csodálatos feleségem, *Rita*. 2012 őszétől az Evangelikus Hittudományi Egyetemen végzek lelkészi szolgálatot.

OSZTOZÓ

Bánkot nem bánod meg

Negyven fokban nincs kedved a szobában üldögelni? Nem csoda. Ugyanakkor unod már, hogy a strandokon nyár közepén meg sem lehet mozdulni a tömegetől? Teljesen érthető. Ha egy forró napon különleges programot szeretnél, akkor irány a Bánki-tó!

Itt egy helyen van minden, amire nyáron vágyhatsz: strand egy természetes állóvíz partján, kalandpark, kemping... És még annyit sem kell utaznod, mint a Balatonra! Volán-busszal másfél óra alatt el lehet jutni Budapestről Bánkra, a kis Nógrád megyei faluba – igaz, közben egyszerű át kell szállni. A jogositvánnyal bírónak könnyebb dolguk van: a fővárosból autóval egy óra alatt elérhető a mára szépen kiépített strand.

A látogatók akár pihenni, akár szórakozni szeretnének, megtalálják a nekik megfelelő programot. Ha barátiddal érkezel, garantált a jó hangulat, mert a vízbe nyúló horgászstégekéről lehet ugrálni, egy órára csónakot is bérelhetek, és ha közben megeheznének, akkor a Tavifészek fogadóban diákok számára is elfogadható árakat kínáló büfé található. A fogadóhoz tartozó Harcsa kocsmaklasszikus falusi hangulatával, piros kockás abroszaival ideális hely, hogy a lángost egy hideg üdítővel öblítsétek le,

vagy hogy a nagy melegben utánaküldjétek egy jégkrémet.

Ha már meguntátok a fürdözést, és extrém élményre vágytok, akkor látogassatok el a tó túloldalán fekvő szabadidő- és kalandparkba. A magasban három különböző nehézségű drótkötélpályán mászva, függve, lógva próbálhatjátok ki, hogy mennyire vagytok merészek, az ügyesen mászó-

kat pedig a gyönyörű kilátás kárpótolja a fáradságért. A számára is elfogadható árakat kínáló büfé található. A fogadóhoz tartozó Harcsa kocsmaklasszikus falusi hangulatával, piros kockás abroszaival ideális hely, hogy a lángost egy hideg üdítővel öblítsétek le,

Előfordulhat, hogy annyira megtetszik Bánk szolid pez-

gése, hogy haza sem akartok menni. Semmi gond, a Nádaskempingben olcsó szálláshelyeket lehet bérelni. Nagyobb társasággal érkezétek a faház a jó választás, de sátorozásra is van lehetőség, fejenként ezerkétszáz forintért éjszákánként.

Ha pedig eleve hosszabb időre érkeztek, a bicikliteket ne felejtsetek otthon, mert a

környéken vadregényes utakon tekerhettek.

A Bánki-tó egy napos strandolásra és komplett nyaralásra is alkalmas hely. A vakáció hátralévő részére már nem kell törnöd a fejed, hogy hol vésszél át a kánikulát!

■ BARBI

Az oldalt szerkesztette: VITÁLIS JUDIT

Itt minden a zene körül forog

Nyári tanfolyam az Evangelikus Kántorképző Intézetben

► Amikor múlt télen a főt Mandák-villában jártam, még sűrűn hullt a hó, és vastag takaróval borította be a tájat. A varázslatos épület akkor még csöndes és rideg volt, most viszont étellel teli és vidám, alig lehet megtalálni a zöldellő fák lombjai közt. A zeneszó és gyerekkibálás azonban céloshoz vezetett, hiszen a nyári kántorképző tanfolyamokon negyven diák hangja zengi be az épületet. A július 11–27. közötti turnus résztvevőit látogattam meg.

A házba belépve énekesző hallatszik, ez vezet az érkezőt a helyes irányba, hiszen az ódon villában könnyű eltévedni. Recsegő padlójával és régi falépcsővel olyan, mint egy kísértetkastély. Az énekesző a nagyteremből szűrődik ki, ahol épp a reggeli áhítat végénél járnak.

Az előtérben egy kanapén két egyetemista lány üldögél, *Gion Kata* és *Thurnay Viola*, az utóbbi lábán telefirkált gipszsel. Mindketten gyakorlott vezetők; Viola – amellet, hogy a Zeneakadémián tanul – már három éve tanít is a kántorképzőben. Nekik már nem tűnik hosszúnak ez a három hét, amely az átlagos táborokhoz képest sok idő.

– Nekem év közben van honvágyam, hogy visszajöhessenek ide! – mondja nevetve Viola, és elújságolja, hogy bár harmadik nap eltörte a lábát focizás közben, még a fekvőgipsz sem akadályozta meg abban, hogy visszatérjen a többiek közé.

Közben a nagyteremből kiserleglik a több mint negyven diák, az áhítat után ugyanis egyéni órák következnek. A napi program látszólag igen kötetlen: félórás turnusokban ki-ki a maga szolfézs-, harmónium- vagy orgonaórájára megy, majd tizenegyétől még egy kétórás kóruspróbát is tartanak.

Ebéd után folytatódnak a zenei foglalkozások, és a tanárok vezette órák mellett egyéni gyakorlóidő is ki van szabva. Bár ahogyan a délelőtti folyamán a gyerekek elmondták, ha szükségük van egy kis szabad időre, a gyakorlást másik nap is bepótolhatják, vagy elcsereíthetik valakivel. Késő délután aztán a közös órákon karvezetést tanulhatnak, a liturgikusorgonajátékokórán pedig bepillantást nyernek a kántori munkába.

Ez a kötelező napirend azonban nem tűnik tehernek a gyerekek vállán, lazításra pedig – az esti szabad idő mellett – lehetőség van az órák közti szünetekben. Néhány lány ezt ki is használja, mert az előtéri harmóniumon épp egymás üzenőfüzetébe írnak. A füzetek előlapjai nagyon stílusosan kottából készültek. Úgy látszik, itt minden a zene körül forog.

***

Mint kiderül, két új épülettel bővült a táborhely, eddig ugyanis a villában csak szűkös körülmények között lehetett részt venni a tanfolyamokon. Gion Kata kedvesen felajánlja, hogy megmutatja az új részt, ahol ő is lakik.

Miközben átvágunk a hatalmas, árnyékos kerten, arról mesél, hogy a szűk három hét alatt épp megszokják egymást, a feszültségek feloldódnak, és pont akkor kell hazamenniük.

Láthatóan jó közösség alakult ki a résztvevőkből, és mint elmondta, a tanfolyam után is tartják egymással a kapcsolatot.

Közben belépünk az egyik új lakrészbe, amely olyan, mintha fiatalok albérlete lenne. A földszinten a fiúk szobája, az emeleten pedig a lány tanárok laknak. Vadonatúj konyhával, fürdőszobával és természetesen – az ágyak mellett megbújó – harmóniummal van felszerelve.

– Itt is szoktak gyakorlóórákat tartani, aminek annyira nem örülünk, mert akkor délután nem lehet aludni! – mondja vidáman Kata.

Miközben a lakást csodálom, többen elsietnek mellettem az órájukra, így én is jobbnak látom folytatni sétámat.

A másik lakrész nyitott ablakai alatt elhaladva kedves látvány tárul elém: az egyik szobában két lány énekel, a másikban egy fiú harmóniumon játszik. A tábor területén akárhová lép az ember, az ál-

landó zeneszó barátságos alaphangulatot teremt.

Az udvar egyik padján tizenéves év körüli fiú és lány dűdöl; épp az aznapi énekversenyre gyakorolnak.

– Nincs lámpalázatok, hogy a többiek előtt egyedül kell énekelnetek? – szólítom meg őket. – Dehogynem! – válaszolja *Bányai Tamás*, aki már négy éve jár ide. – De csak addig, amíg kiállunk és elkezdjük, utána már megy magától. A három hét alatt megtanult énekek közül választanak egyet a tanárok, és azt kell elénekelniük.

– Miért döntöttél úgy, hogy jelentkezel a kántorképzőbe?

– Magamtól soha nem jutott volna eszembe; korábban soha nem hallottam róla, hogy létezik olyan, hogy „Fót”. És most mégis itt vagyok. A lelkészem küldött először, aztán megszerettem. Tetszik, hogy itt bár iskolai keretek közt tanulhatok, mégis a hangulat inkább egy táborra hasonlít.

Nem akarom feltartani őket a készüléskor, ezért inkább továbbmegyek. A villa hátsó bejáratán át egy tanári szobá-

ra hasonló helyiségbe lépek. Épp összetalálkozom *Németh Sándorral*, a tanfolyam vezetőjével, aki az egyik puha kanapén helyet kínál. Fiatal kora ellenére már tizenhárom éve van jelen a kántorképző életében, először tanulóként, majd tanárként. Lendületesen elmeséli a júliusi tanfolyam történetét és a nap menetét. Kiderül, hogy a gyerekek néha meglepetéseket is okoznak.

– Régi szokásom, hogy a tanfolyam alatt készült fényképekből egy vagy több videót is összeállítanak a hozzáértők, ezt *Fóti Hírmondónak* is nevezte régebben. Ezeket aztán egy-egy este levetítjük a gyerekeknek. Idén arra is volt példa, hogy olyan összeállítást mutatunk nekik, melyen még a mostani előadógarda volt hallgató.

A zenei és szabadidős programok mellett a bibliai tanulmányokra is figyelmet fordítanak – mondja Németh Sándor. Az esti áhítatokon Jézus szenvedéstörténetét kísérték végig, majd a résztvevők biblia-versenyen mérték össze tudásukat. Mint később a diákoktól megtudtuk, ez a program a kedvencük, mert nagyon élvezik, amikor színdarabot kell alkotniuk az egyes történetekből.

Beszélgetésünk végén a tanfolyamvezetőtől kapok egy csokoládét, az előző napi verseny

jutalmát, így egy kicsit én is táborozónak érezhetem magam.

***

Már épp hazafelé készülődöm, amikor az udvarra kilépve meglátom, hogy a pingpongasztalnál népes gyereksereg gyűlt össze. Tizenéves fiúk és lányok játszanak, beszélgetnek az órák közti szünetben. Közéjük ülök a fal melletti padra. A kezdeti zavar után lelkesen mesélnek friss élményeikről. Van, aki Debrecenből vagy a határon túlról érkezett, de mint mondják, még a hosszú út is megéri. A közelebb lakókat vasárnaponként meglátogatják a szüleik, és van, aki egy délutánra haza is megy, hogy kialakja magát, aztán újult erővel térjen vissza.

Mivel nemsokára kezdődik a kóruspróbájuk, én is indulni készülök, de búcsúzóul még a lelkesen kötik, hogy hazafelé menjek be a kedvenc cukrászdájukba, ott ugyanis óriási gombóc fagyit adnak! A tanácsot megfogadom, és közben arra gondolok: de szeretnék én is ennek a nagy családnak a tagja lenni...

■ KOVÁCS BARBARA

MINDENNAPOK HITE

Magamnak legjobb társa – én...

(Lk 12,16–21)

Hivatalos jelentések szerint egyre szaporodik azoknak a száma, akik nem keresik különösebben mások társaságát, hanem magányosan, maguknak, egyedül élnek. Városunkban, Stuttgartban tíz év alatt háromszorosára nőtt az egyszemélyes háztartások száma. Furcsa jelenség ez abban a világban, amely állítólag olyan nagy súlyt helyez a közösségre mint a társadalmi élet egyik meghatározó oszlopára. S az még csak súlyosbítaná a helyzetet, ha tudhatnánk, hogy ezekben a lakásokban hány elhagyott, magányos, kirekesztett, megvetett ember lakhat...

Észak-németországi munkám idején felettesem igen furcsa esperes volt. Az egyik lelkészgyűlésen egy heves vitában kijelentette, hogy tulajdonképpen számára terhes mindenféle közösködés, mert „a legjobb társa magamnak én vagyok”. Mondanom sem kell, milyen megütközést váltott ki ez a kijelentése egy olyan vezetőnek, akinek egyik legfőbb feladata pontosan az kellett volna legyen, hogy a rábízottakkal szoros közösségben éljen és végezze a munkáját...

Ma Jézus egyik ismert példázatát vizsgáljuk meg, amelynek főszereplője szintén egy magának való ember.

va tud érzékelni: „én bontom le magtáiraikat, én építetek nagyobbakat, én lelkemnek mondom, hogy nálam teljes biztonságban van, semmi megfélemlítés nem érhet”.

Aki így gondolkozik, attól nem szabad és nem is lehet tárgyilagos megfontolást elvárni, mert teljesen csak személyes szempontok irányítják. Ő maga a mércéje annak, hogy mi a jó, és mi a rossz. Ezt nevezi egocentrikus reakciónak a lélektan.

Gazdag emberünkötől hiába is várnánk, hogy akár megköszönje a teremtést, akár a mások javára való esetleges felhasználásáról elgondolkozik. Nyilván leperegne róla az ilyen fajta intés: „Tiszteld az Urat a te marhádból, a te egész jövedelmed zsegejéből.” (Péld 3,9; Károli-fordítás) És biztosan képtelen lenne figyelmet szentelni az ilyen rendelkezéseknek: „Akinak pedig van miből élnie ezen a világon, és elnézi, hogy az ő atyjafia szükségben van, és elzárja atól az ő szívét, miképpen marad meg abban az Isten szeretete?” (1Jn 3,17; Károli-fordítás)

Gazdagunkat mindez hidegen hagyná, hiszen ő a sajátjával bánik, senki és semmi nem veszélyeztetheti. Nincs mitől félnie. Nem kell tekin-

hittelt adunk a bibliai teremtéstörténeteknek, akkor ezt maga a Teremtő is belátta, amikor első emberére, Ádámra tekintett. Ott volt körülötte az élettől duzzadó természetet, fölötte a ragyogó égitestek, mellette a vizek, állatok és madarak. Ádám mégis árvának, magányosnak érezhette magát. Isten először az éden kertjének vigyázásával bízta meg őt, majd az állatok névvel való számbavételével. De ezek a feladatok nem szüntették meg Ádám egyedüllétét.

Bár ma sokan gúnyolódnak Éva megteremtésének a Bibliában leírt körülményein, ez a leírás örvendező, boldogító riport akar lenni arról, hogy Isten Ádám egyedülvalóságát, magányát egy „hozzáállóval” szüntette meg. Ma ezt úgy mondhatnánk, hogy mi, emberek mindig is „félkész” állapotban vagyunk, s ezzel a „fél” voltunkkal szinte kiáltunk egy „másik fél” után. Hogy kiegészüljünk.

Kapcsolatokban, viszonyulásokban élünk nap mint nap, ezek határoznak meg bennünket. Mert közösségi lény az ember, annak minden előnyével és hátrányával. Magány ott alakulhat ki elsősorban, ahol egy-egy ilyen „fél-kész” ember – bármilyen oknál fogva – határt, kerítést, fa-

száma, akiknek eszük ágában sincs, hogy ezekre gondoljanak. Sőt tolvajok módjára lopják meg egyesek a saját országukat is, amikor vastag pénzeiket kövér kamatra adják oda külföldi spekulánsoknak.

Példázatunk egocentrikus gazdaga nem valami távoli bibliai világban keresendő! Itt él ő közöttünk. És ő is hamis biztonságba ringatja magát, minden adóhivatali ellenőrzés elől eldugva a vagyont.

De nem csak az alapvető élelmzés biztosítását véli megoldottnak gazdaga. Gondol ő a mindenkor ember legprimitívebb szükségletének kielégítésére is: „...tedd magad kényelembe (mondja magának)..., gyönyörködjél!” Igen, már a rómaiak is tudták, hogy mivel lehet az egyszerű átlagembert elszédíteni és megnyerni (*panem et circenses*): kenyérral kell megtömni a száját, és cirkszi szórakozást (ma *wellnessről* szeretünk beszélni!) kell biztosítani számára. S akkor azt tehetnek vele, amit akarnak a hatalmukkal visszavélők. Miközben kényelembe helyezi magát – ami telt gyomorral nem is olyan nehéz –, eszközöket, játékokat tálnak neki, ezekkel könnyen el lehet terelni a figyelmét a komolyabb

De hogy a példázatban senki más személyről nincs szó, az talán arról is árulkodik, hogy gazdagunk a bő termés betakarítása, a régi magtár lebontása és az új felépítése idején annyira el lehetett foglalva, hogy rá se ért velük szóba állni, netán fontos kapcsolatot tartani. A tárgy körüli kizárólagos forgás előbb-utóbb magányossá teheti az embert. Mert soha nem ér rá. Nem ér rá ápolni a kapcsolatokat. Csak a magtár jár az eszében. Hány ilyen emberrel találkoztunk, aki beleszerelmesedett valami tárgyba, ügybe, elképzelésbe, és mindenki másról teljesen megfeledkezett! Még az Istenről is.

Ezzel a példázattal Jézus görbe tükröt tart elénk. Érdeemes beletekinteni, mert életünk folyamán annyi tárgy, dolog köt le bennünket, hogy megfelelkezünk barátokról, rokonokról, gyerekekről vagy szülőkről, házastársról. S egyszerre nőni kezd a magány, amelyet az első pillanatokban észre sem veszünk. Csak amikor megmerevedtek körülöttünk a falak, begubóztunk. De lehet, hogy addigra a természetes kapcsolatok megszakadtak, esetleg örökre visszahozhatatlanok.

De nem így van ez Istennél, aki az élet és a halál Ura. Ő esetleg így gondolkodik: „Ha ez a gazdag kizárt is az életéből, én a halála fölött is rendelkezem. Ezzel a hatalmammal nem élek vissza. De kötelességem figyelmeztetni ezt a beképzelt gazdagot, hogy elvettette az életét. Amit ő a lelke biztosítására gondolt ki, egyből semmivé válhat, ha a lelkét visszaparancsolom: »Bolond, még ez éjjel elkéri tőled a lelkedet, kié lesz akkor mindaz, amit felhalmoztál?»

Akiket elhanyagoltál, azok nem foglalkoznak veled, legfeljebb az örökösöd verekcsenek össze azon, amit te biztosítékul összekapartál. Csak-hogy amit felhalmoztál, az most mutatja meg igazán, hogy mennyire rossz lapra tettél, amikor kizárólag vele foglalkoztál. Tudhattad volna a régi bölcseséget: „...mert semmit sem hoztunk a világba, nem is vihetünk ki semmit belőle.” (1Tim 6,7) Vagyonod nem bántódik utánad. Elhanyagolt embertársaid sem igen, hiszen te már életedben törölted őket. Marad az elhagyatottság, a felejtés...

Talán érdemes ezzel a vadul építkező emberrel szembeállítani egy másik embert Jézus egy másik példázatából. Aki bölcsen arra figyelt, amit Jézus annak érdekében mondott, hogy a normális élet sikerülhessen. Ez az ember erre építette föl a maga házát, így az biztos alapokra épült, s az életnek semmilyen vihárra nem tudta összerombolni.

Mert nem igaz, hogy a legjobb társa magamnak én vagyok. De magtáiraikat, bankbetétjeim, felhalmozott anyagi értékeim sem. Amíg időnk van, emberi kapcsolataink tartanak, védenek és erősítenek. Ezeket pedig ápolni, gondozni kell, mert nem állnak elő automatikusan. Mint ahogy Istent sem érdemes leírnunk s várunk, amíg a legváratlanabb pillanatban szólít meg: „Bolond, még az éjjel elkéri tőled a lelkedet...”

Talán bölcsőbb a próféta tanácsára figyelni: „Keressétek az Urat, amíg megtalálható! Hívjátok segítségül, amíg közel van!” (Ézs 55,6) Nehogy a legválságosabb pillanatban ránk szakadjon az ember-telen és Isten-telen örök magány.

■ GÉMES ISTVÁN

1. Hamar feltűnik, hogy egyszemélyes példázat ez: senki más nem szerepel benne, csak a „gazdag ember”. Van persze Jézusnak más egyszemélyes példázata is, mint például a magvetőről szóló. Ebben a példázatban azonban az a különleges, hogy a gazdag egyedül magával „társalog”, mintegy párbeszédet próbál folytatni önmagával. „Így gondolkozott magában” – írja Lukács. „Ezt mondom a lelkemnek” – mondja a gazdag.

Úgy gondolhatja, hogy ha így jól eltársalog magával, akkor nem is kell senkinek köszönetet mondania a bő termésért. Meg sem kell osztania senkivel a termését, amelyet nyilván a saját szorgalma eredményének tekint, és csak a maga jólétének biztosítására szán.

Ha nagyon tudományoskodni szeretné, akkor azt kellene mondanom, hogy prototípusa ő az énközpontú, egocentrikus embernek. Olyan valaki tehát, akinek egész hozzáállása és viselkedése mutatja, hogy mindent kizárólag saját magára vonatkoztat-

tettel lennie senkire. Az említett esperessel mondhatná: „Legjobb társa magamnak én vagyok...” Így, gazdagon, megtelt új magtárakkal, bebiztosítottan, mindenkitől függetlenül. S öntelten és magabiztosan saját magát értesíti is erről: „Én lelkem, sok javad van sok évre félretéve, pihenj, egyél, igyál, vigadozzál.”

Ki ne ismerne esetleg önmagára ebben a görbe tükrében?

2. Félreértés ne essék! Nem célja sem a példázatnak, sem ennek az írásnak, hogy rossz színben tüntesse föl az önhibájukon kívül egyedül maradtakat, magányosokat, kirekesztetteket! Az sem, hogy megvizsgálja, hogy miért olyan magas a nagyvárosokban a magányos emberek száma, szemben a vidéken lakókkal, akik kevésbé látszanak veszélyeztetettnek ebben a tekintetben.

Inkább érdemes most teremtéstörténetünk egyik sarkalatos „melléküzenetére” gondolnunk: „Nem jó az embernek egyedül lenni...” Ha pedig

lat von maga köré, és hovatovább igyekszik ennek értelmes voltát igazolni mások, sőt saját maga előtt is. Robinsont utánozni nem fizetődik ki, az egyedüllét hamar válhat magánnyá.

Hamis pótlékot talál ki példázatunk gazdaga is: váratlanul nagy vagyoni gazdagságát és a vele való kizárólagos ügyködést tekinti mintegy a „partnerének”, és egyedül ebben bíz. Nekiesik meglévő magtárának, szétrombolja, és különösebb tétovázás nélkül vág bele a nagyobb építésébe. És a „diálogo” tovább is folyik. Egészen addig, amíg sikerül meggyőznie a saját lelkét, önmagát. Ön-bizalma nem ismer határt, mindenre gondol: „Én lelkem..., egyél, igyál...”

Bizony ennek az alapvető szükségletnek a hiányát a saját bőrén érzi ma is millió kortársunk. Megrémülünk, amikor halljuk, hogy világunkban hány gyermek nem éri meg az ötéves kort alultápláltság miatt. És hány gyermek nő fel anélkül, hogy valaha is jóllakhatott volna. Közben ugrás-szerűen szaporodik a dúsgazdagok

problémákról. Egészen pontosan úgy, ahogy példázatunk gazdaga gondolta.

Legjobb társa magamnak én vagyok! Vajon az előbb említett esperes tőle tanulta volna ezt a furcsa kiszólást? De hát gazdagunk ebbe belebukott!

3. Határtalan szorgalmában és lelkenedésében egyvalamiről megfeledkezett a gazdag: hogy az emberi élet viszonyokban, kapcsolatokban teljeseedik ki. Ezeket pedig normális és hasznos módon csak más emberekkel lehet teremteni. A kapcsolatokról azonban szó sincs a példázatban: nincs szó feleségről, gyermekekről, rokonokról, barátokról, gazdátársakról. No és mindennek a tetejébe nincs szó Istentől sem. Velük – úgy tűnik – nem is tartotta fontosnak a kapcsolattartást. Személyek helyett a tárgy lett a legfontosabb: a lerontott és megnagyobbított magtár. Am tárgyakkal nem lehet érdemleges párbeszédet folytatni...

Bombariadó az Üllőin

Nagy volt a riadalom múlt péntek délelőtt egyházközségünk Üllői úti székházában, mert a tetőfedők a padlástérben bombát találtak. Leállt a munka, kihívták a tűzszerezőket, hajszál híján elrendelték az épület kiürítését. Megjelentek a rendőrök is, volt, aki sietve kivitte az autóját az udvarról, de aztán kíváncsian nézegette, mi történik.

Lapunk tervezőszerkesztője, *Károly György Tamás* dacolt a veszéllyel,

s a padlásokon készített felvételt az újság számára. 13.40-kor aztán kiderült, hogy halott bombáról van szó. Egy százhusz milliméteres szovjet gránát stabilizátorára bukkantak, amelynek a feje pontosan úgy nézett ki, mint egy éles bomba. Szerencsére a gránát már hat évtizede felrobbant, és nem okozott nagyobb károkat. A szerkezet valamilyen oknál fogva a padlásokon maradt.

► *EvÉlet-infó*

Istentiszteleti rend • 2013. augusztus 11.

Szentháromság ünnepe után tizenegyedik vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: 1Kor 15,1–10; 2Sám 12,1–15a. Textus: Mt 7,1–5. Énekek: 456, 402.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Bence Imre; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 9.; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Missura Tibor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Fülöp Attila; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10.; **Újpest, IV., Lebstücsk M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV., Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gáncs Péter; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. Magyar né Tóth Katalin; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Pelikán András; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Románné Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, kétnyelvű, családi) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Románné Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Erdélyi Csaba; **X., Kerepesi út 69.** de. 8., **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. dr. Blázy Árpádné; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpádné; **Budaörs, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budaörs, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zuglói, XIV., Lócsi út 32.** de. 11. (úrv.) Zászkaliczky Pál; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) Zászkaliczky Pál; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákosszentmihály, XVII., Tessedik tér** de. 9. dr. Bácskai Károly; **Rákosszentmihály, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. dr. Bácskai Károly; **Rákosszentmihály, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosszentmihály, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. László Lajos; **Pestszentlőrinc, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. László Lajos; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Éva; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lackner Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Mátrászentimre–Bagolyirtás, Jókai u. 7–9., Fébé Názáret-temploma** de. fél 12. Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; **Pilisvörösvár (ref. templom)** du. 2.

Istentiszteletek a Balatonnál

Alsódörgicse, Fő u. 43. de. 11.; **Balatonakali, Templom tér** du. 2.; **Balatonaliga, Club Aliga üdülőközpont, Balatonvilágos, Aligai út 1.** du. 6.; **Balatonalmádi, Bajcsy-Zs. u. 25.** du. 4.; **Balatonboglár, Hétház u. 17.** de. 11.; **Balatonfenyves, Bem u. 9. (református imaház)** du. 6.; **Balatonföldvár, Bajor Gizi Közösségi Ház, Kőröshegyi út 1.** du. 2.; **Balatonfüred, Bajcsy-Zs. u. 15.** de. 9.; **Balatonszárszó, Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthon, Jókai u. 41.**; **Balatonszemes, Fő u. 1.** de. fél 10.; **Balatonszepesz, Árpád u. 2.** de. 9.; **Hévíz, Helikon u. 6.** du. fél 5.; **Kapocs, Kossuth u. 26.** du. fél 4.; **Keszthely, Deák F. u. 18.** de. fél 11.; **Kőtcse, Templom u. 7.** de. 10.; **Kővágóörs, Arany J. tér 2.** de. fél 12.; **Mencshely, Kossuth L. u.** de. 11.; **Nagyvázsony, Temető u. 2.**; **Révfülp, Villa Filip tér 2.** de. 10.; **Siófok, Oulu park** de. 10.; **Szentantalfa, Fő u.** de. háromnegyed 10.; **Taliándörög, Petőfi u. 1.** du. 2.; **Tapolca, Darányi u. 1.** de. fél 9.; **Veszprém, Kossuth u. 4.** de. 10.; **Zánka, Rákóczi u.** de. fél 9.

Összeállította: BALLA MÁRIA

Szokták mondani, hogy új minőséget jelent, ha valakinek megadatik az unoka. A nagyszülők – ezt mindig hozzáteszik a bölcsék – életüknek új szakaszát kezdenek el, visszafiatalodnak. Nem hittem el, egészen addig, amíg át nem éltem első unokám születését. Titokban nagyon aggódtam, különösen akkor, amikor az első fájások után tíz órával azt mondta a szülésznő, hogy minden rendben, csak nem elég erős a kismama. Ennél a „minden rendben” kitévelnél kezdtem félni igazán.

Viki törekeny asszony, balett-táncos volt, de most úgy viselkedett, mint egy igazi sportember. Hosszú vajúdságát természetesnek tartotta, s azt sem nehezményezte, hogy orvosa nem siethetett hozzá, hiszen későbbre várták a babát. Féltem mindannyian, már kevés volt a nyitott ablak, mindenkinek légszomja volt az

Kis herceg

előcsarnokban. Mit élhetett át a szülészobán a kismama?

Közel a kórházhoz kis sziget a józsefvárosi toronyházak tövében az Ég Királynője-kápolna. Véletlenül fedeztem fel a haranglábat, az vitt közel a kis földszintes épülethez. Evangélikus létemre nehéz pillanatokban, úton az egyetem felé, kemény vizsgák előtt sokszor imádkoztam a Krúdy utcai Mária-képnél. Most nem magamért szolt az ima, nagyon mélyről jött, és messzire szállt a Tömő utcából.

Nem ikon, hanem kis Mária-szobor áll a kápolna kertjében. Itt csatlakozott hozzám feleségem és fiam, az apa-jelölt. Ő bátornak mutatta magát, de ismerem, ő is nagyon aggódott. Hosszú

órák voltak még hátra, leszállt az este, már csak mi voltunk a szülészoba előtt. Megérkezett másik fiam is Zág-rárból. A tengerhez indultak, akkor fordultak vissza, amikor hírt kaptak arról, hogy megkezdődött a vajúdság. A pillanat felejthetetlen volt mindannyiunknak – a szülészobából kihaltatszott az első sírás.

Összelelkeztünk feleségemmel és fiammal, Viki mamájával, másik menyemmel. Hamarosan kijött a szülésznő, megmutatta a babát, aki nekünk a legszebb és legcsodálatosabb fiú volt a világon. Fiam rögtön mondta: enyém a füle, Vikié a szája, zongoristaujjai vannak! Az első pillantás az unokára, az első kis hang – út a jövőbe.

Csak este tudtam meg, hogy ugyanaznap született az angol trónörökös fia. Rögtön mondtuk: mi egy herceg a saját unokához képest?

■ WGY

Konferencia az egyházközösségről

A negyven éve, 1973-ban aláírt *Leuenbergi konkordia* lehetővé teszi evangélikus, református és metódista gyülekezetek szószer- és úrvacsorai közösségét. Ebből az alkalomból rendezett nemzetközi teológiai konferenciát a Vesztfáliei Protestáns Egyház július 22. és 25. között

Schwertében, az egyház Haus Villigst nevű konferencia-központjában.

Ez az úgynevezett uniált közösség egy tartományi egyházba tömöríti az evangélikusokat és a reformátusokat. A konferencia előadások hangzottak a „protestáns ökumené” további esélyeiről, valamint az úgynevezett

porvooi egyezményről, amely az evangélikusok és az anglikánok szervezeti együttműködésének ad keretet.

A konferencia nyitó istentiszteletének igehirdetője *dr. Fabiny Tamás*, egyházunk külkapcsolatokért felelős püspöke volt.

► *EvÉlet-infó*

CHRISTIAN HOHMANN FELVÉTELE

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Olvassa
az **Evangelikus Élet**
digitális változatát!

Hogyan lehetünk felelős „gasztrohősök”

► Miután elolvastam lapunk július 21-i számának *Egyház és világháló* rovatában az *Aranyos blogok* című írást, kíváncsian böngészni kezdtem a különböző gasztroblogok között. Így bukkantam véletlenül a *Felelős Gasztrohős – Gasztronómia környezetbarát ízesítéssel* elnevezésű blogra. Habár mára szinte művészetté fejlődött a gasztronómia, és sorra jelennek meg a szebbnél szebb kivitelű szakácskönyvek, remek szakácsok tanítják fortélyaikát a főzőműsorokban, mindezek ellenére mi sem nagyobb kihívás egy háziasszony számára, mint hogy nap mint nap egészséges, tápláló, finom ételt tessen a család asztalára.

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla
ararat@lutheran.hu

Az említett blog olyan éttermeket, kávézókat mutat be, amelyek mindennapi működésük során környezettudatos módszereket alkalmaznak. A „megfigyelők”, miután ettek itt a kiszemelt helyen, kikérdezik az étterem vezetőjét is arról, miért fontos számukra a környezet iránti felelősségvállalás.

A bloggerek külföldi kitekintést is adnak – legutóbbi írásukban Horvátországot vették górcső alá –, és olyan témát is érintenek, mint például a nyaralás alatti szokásváltozás. Általánosságban elmondható, hogy a nyári pihenés közben (még jobban) elengedjük magunkat: hajlamosabbak vagyunk jobban pazarolni, például (még) több vizet használni és (még) több szemetet termelni, mint az átlagos hétköznapokon. A blog szerkesztői egyébként ötleteket is várnak újabb vendéglátóhelyek teszteléséhez.

Bizonyára sokunk számára gyakran ismétlődő kérdés (vagy nekünk teszük fel, vagy mi tesszük fel): *mit főztek?* Jó esetben a kérdés halló fülekre talál, az újságban, tévében, interneten véletlenül épp egy jó receptre akadunk, vagy egy futó beszélgetés közben a szomszédunk „segít ki a bajból”. S ha ezen a nehézségen túljutottunk, talán egy még nagyobb problémába ütközünk: honnan szerezzünk be megbízható alapanyagot?

Ha van egy kis kertünk, örömmel várjuk, hogy leszedhessük az első termést; falun még tudhatjuk, kitől vehetünk – nem tápos csirkétől származó – házi tojást vagy éppen mézet. Egyre több helyen találkozunk termelői piacokkal, különböző *bevásárlóközösségekkel*, egyre népsze-

rűbkek a termelői hálózatok, adatbázisok (itt említhetjük a *Luthet marketet*, valamint a református *Egyháztáji elnevezésű kezdeményezést*).

Mára a nagy áruházláncok is felismerték, hogy a magyar áru reklámozása, a környezettudatos vásárlói magatartás hirdetése csalogató lehet a vevők számára (bár nem ritkán visszaélésekről is hallunk), egyre több címke, védjegy segít az eligazodásban (vagy éppen összezavar?) a termékek között.

És hiába csengenek jól az „*az vagy, amit megeszel*”, „*ételed az életed*” szlogenek, utalva rá, hogy bizony nem mindegy, milyen minőségű és mennyire egészséges alapanyagból készült ételt fogyasztunk, bizonyára elmondható, hogy a legtöbb ember számára a vásárláskor sajnos nem hagyható figyelmen kívül az ár, akár a minőség rovására is.

Annak ellenére, hogy fizetésünk nagy részét élelmiszerekre költjük, az Európai Bizottság felmérése szerint évente nyolcvankilencmillió tonna (!) élelmiszer végzi a kukákban Európában. Hazánk ehhez kétféle tonnával járul hozzá, fejenként száznyolcvan (!) kilogrammal. Ez a tette-mennyiség jelentős hatást gyakorol környezetünkre, hiszen már előállításuk során nagymértékben

igénybe vesszük a természeti erőforrásokat (talaj, víz), emellett a környezetet is terheljük (vegyi anyagok használata a növényvédelemben, műtrágya-felhasználás), nem is beszélve a keletkezett hulladékról. Az Európai Bizottság ezért új célul tűzte ki az élelmiszer-eredetű hulladék mennyiségének csökkentését.

A teremtett világ iránti felelős döntésre számos lehetőség adódik a gyülekezeti életben is. Erre ösztönöz bennünket a Magyarországi Református Egyház Ökogyülekezeti Tanácsának felhívása az ökogyülekezeti cím elnyerésére. A felhívás ökumenikusan nyitott, a cím megszerzéséhez a közösségnek vállalnia kell, hogy három éven keresztül teljesíti az ökogyülekezeti minősítéshez szükséges kritériumokat, és saját teremtésvédelmi programot dolgoz ki.

A program fő szempontja, hogy a közösség minél több tagja részt vegyen benne, megvalósításával pedig a gyülekezet jó példát mutat a teremtett világ megőrzéséhez. Jelentkezni szeptember 1-jéig egy űrlap kitöltésével lehet. A jelentkezés további részletei és a jelentkezési lap a www.okogyulekezet.hu, illetve ararat.lutheran.hu honlapon is megtalálhatók.

■ JCSs

A Magyarországi Református Egyház Ökogyülekezeti Tanácsa pályázatot hirdet ökogyülekezeti cím elnyerésére. A felhívás ökumenikusan nyitott, a címre olyan gyülekezetek, egyházi közösségek és intézmények jelentkezhetnek, amelyek önkéntes működésükkel, szemléletükkel aktívan tesznek a teremtett világ megőrzéséért. Jelentkezni szeptember 1-jéig lehet. Jelentkezési lap és további részletek az okogyulekezet.hu honlapon található.

Ökumenikus vakációs bibliahét Gyantán

► Újdonság volt idén a romániai Bihar megyében található Gyanta falu reformátusai számára, hogy a *vakációs bibliahetet az egyházközség közösen szervezte a Nagyváradai Evangélikus-Lutheránus Egyházközséggel*. A hét folyamán *Mátyás Attila* váradai evangélikus lelképásztor autóval szállította az evangélikus gyerekeket, akik csatlakoztak a gyantai és Gyantán nyaraló résztvevőkhöz. Így július 22-től 28-ig naponta mintegy negyven református, evangélikus, római katolikus és baptista gyerek gyűlt össze a fekete-körös-parti település kultúrházában.

A napi program köszöntéssel, imádsággal, énekkel kezdődött, majd az időre nagy szakértelemmel összeállított programfüzet előírása szerint folyt a háromórás tevékenység. A kijelölt bibliai történetek feldolgozása két csoportban zajlott: a kicsikkel *Soós Orsolya* tanítónő foglalkozott a kultúrházban, míg az ifjúsággal *Mátyás Attila* lelkész a református iskolában. *Lázár Ibolya* presbiter, *Horvát Edit* óvónő és *Selejan Katalin* önkéntes naponta finom szendvicsekkel és teával kínálta a gyermekeket. Jó volt látni, hogy Jézus Krisztussal a központban a különböző felekezeti gyermekek között milyen nagy az egyetértés és lelkesedés.

Hagyomány szerint a vasárnap délelőtti istentisztelet volt a bibliahét záróalkalma, ahová a gyermekeket elkísérték szüleik és nagyszüleik is. *Soós József-Tamás* lelképásztor a bibliahét vezéregéje, Jn 14,6 alapján – Jézus mondja: „*Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem mehet az Atyához, csakis én általam*” – hirdette az igét.

Interaktív prédikációjában, melyben a gyerekeknek lehetőségük nyílt bizonyosságot tenni a hét alatt megélt élményeikről és a tanultakról, rámutatott: „Minden ember élete olyan, mint egy utazás. Azonban nem mind egy, hogyan megyünk végig ezen az úton, és hová érkezünk meg. A hívő ember az élet útján, bármilyen akadályba és nehézségbe ütközik is, boldogan megy végig, és meg is érkezik

a célba, mert Jézus mindig mellette van, és képessé teszi a sokszor oly nehéz, de mégis elengedhetetlen változásra, az átalakulásra Krisztus képére és hasonlatosságára.”

Az istentiszteleten a gyerekek elénekeltek azokat az énekeket, melyeket a hét folyamán tanultak meg. Az éneklésbe a gyülekezet is bekapcsolódhatott, a kivetítőt követve a dalszövegeket.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Istentisztelet után a kultúrházban a gyülekezet megtekintette a gyerekek munkáiból összeállított kiállítást, és szeretetvendégségen vett részt.

A bibliahétnek lesz egy második záróalkalma is a Nagyváradai Evangélikus-Lutheránus Egyházközség templomában augusztus 11-én délelőtt 11 órai kezdettel. Ezen az evangélikus gyerekekkel együtt a gyantai gyerekek is bizonyosságot tesznek a bibliahéten szerzett élményeikről.

■ SOÓS JÓZSEF-TAMÁS
református lelképásztor

Erdőn, mezőn, barlangban

Biológustábor bonyhádi diákoknak

► Egyházunk nyaranta a kikapcsolódás, egyszermind a közösségépítés és az ige általi épülés számos lehetőségét kínálja a gyerekeknek, fiataloknak a különféle szervezésű táborokban. Múlt heti lapszámunk 8–9. oldalán olvasóink éppen ezekről találhattak – *Vakációvariációk* címmel – összeállítást. Az alábbiakban olyan táborról közlünk beszámolót – egy résztvevő tollából –, amelyben a biológia iránt érdeklődő gimnazistáknak például növényhatározásra és vízminőség-vizsgálatra éppúgy módjuk nyílt, mint barlangtúrára.

Ezen a nyáron immár negyedszer volt lehetőségem részt venni a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium által szervezett biológustáborban. A menetrend hasonlított a korábbi években megszokotthoz: elvonatoztunk egy nemzeti park közelébe, és megismerkedtünk a környékkel. Délelőtt túráztunk, felfedeztük a természeti értékeket és egyéb különlegességeket, majd a délután növényhatározással telt. Az ügyeltesek főztek *Nagy Andreea* és *Tormási Éva* tanárnővel. Este fejtágitás, közös játék, aztán takarodó.

Idén július 8-án indult el a csapat az Aggteleki-karsztra, Jósvafő felé. Az út hosszú és fárasztó volt, de e bő tíz óra alatt kicsit összerázódtunk, és a

legviccesebb nyári történeteket is megismerhettük.

Miután elfoglaltuk a szálláshelyet, felfedeztük a kert végében csodogáló Jósfa patakot. Mivel a tíz-tizenkét fokos víz hűs és kellemes volt, többen úgy döntöttünk, pancsolunk kicsit benne. Hasonlóan cselekedtünk a következő napok túrái után is egészen péntekig, amikor is a vízminőség-vizsgálat során rengeteg pataki élőlényt fedeztünk fel: pihócát, ászka-, bolharák- és siklóféleket, különböző halakat, laposférget, pataki csigát, sőt tegest is találtunk.

Kedd reggel körbejártuk Jósvafőt *Berecz Béla* bácsi vezetésével. Kötélhídon át jutottunk el a „Bölcsőhöz”, ahol a Jósfa kilép a Baradla–Domica-barlangrendszerből. Megtekintettük a Tengerszem-tavat, majd felkerestük a temetőt. A tölgy fejfák közül kilátás nyílt az egész völgyre.

Lefelé benéztünk a templomba, ahol a nevezetes öreg hársfa történetével ismerkedhettünk meg. Az öreg fa, mely a templom mellett állt, nagy hasznára volt a falubelieknek, hiszen több száz éven át a harangláb, a figyelőfa és a szegényfa szerepét is ellátta. Nagy volt a szomorúság, mikor 1996-ban kiszáradt, és többé nem hajtott ki!

Még ebben az évben elültették utódját, és emléktáblát készítettek. Ám 1997-ben mindenki meglepetésére az öreg hársfa új hajtást növesztett.

NAGY ANDREA FELVÉTELE

Béla bácsi szerint e fának üzenete van hozzánk, és ebben én sem kételkedem.

Délután Magyarország egyetlen hucul ménésével ismerkedtünk meg. Másnap Gömörországba látogattunk, az ország első ökofalvába. Itt a gyapjúkártyolás fortélyaira avattak

be minket, és bepillantást nyertünk az ökológiai intézet munkájába is. Visszafelé megálltunk Keleméren, ahol a református lelkész egykori

elődjéről, *Tompa Mihályról* és a megbocsátás fontosságáról mesélt.

Csütörtökön a Baradla-barlangban sároztuk össze bakancsunk, a cseppkövek alatt, a kiépitetlen utakon a fejlámpák fényénél, és aznap volt az éjszakai túra is ösvények, patakok mentén.

Biológiai vízvizsgálat volt a következő nap egyik programja, aztán rövid növényhatározó útra indultunk; közben többen bakancsa megtelt a Nagy-Tohonya-patak vizével. Komoly nehézségek árán vergődünk haza, a nagy „rövidítések” rövidből hosszú túrákat kanyarintottak.

Este a szecskaavatón az ifjancok megmértették, és miután mulatságos feladatok elvégzésével bizonyították tudásukat megvakmerőségüket, befogadtuk őket. (A részletekbe most nem mennék bele, nehogy egy leendő táborozó megneszeljen valamit.)

A szombati hosszú túra során a vidékre jellemző karsztformák megfigyelése volt a középpontban. Látunk több töbröt, víznyelőt, ördög-szántást, és bekukucsáltunk több barlang bejáratán.

Andi néni és Éva néni furfangos feladatai nyomán számot adhattunk a héten összegyűlt tudásunkról. A vetélkedő és a növényhatározó verseny eredményhirdetése után jött csak az utolsó éjszaka. A nagy beszélgetések, a nagyakarítás, a pakolás és a végén pár óra alvás is belefért.

Vasárnap reggel hat óra táján álmosan és kissé szomorúan búcsúztunk el Jósvafőtől. De jövőre új vidék, új tábor, új táborozók!

■ FÜLLER NOÉMI,
a Bonyhádi gimnázium
11. A osztályos tanulója

Ámos Imre-kiállítás

Ámos Imre és a 20. század – kortárs összművészeti kiállítás lesz látható Budapesten, a Rumbach Sebestyén utcai zsinagógában (VII. ker., Rumbach Sebestyén u. 11–13.) augusztus 25. és október 31. között. Az alkalmat augusztus 25-én 18 órakor Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi és Konrád György író nyitja meg.

A berlini Collegium Hungaricum rendezett, „Hol van a te testvéred?” című kiállítás miatt – amely e tárlat anyagára épül – szeptember 20-ig kamarakiállításaként tekinthető meg, majd szeptember 20. és október 31. között az Ámos Imre és a 20. század – kortárs összművészeti kiállítás teljes anyaga látható lesz a zsinagógában.

A kiállítás fővédnöke Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi, védnökei Fabiny Tamás evangélikus püspök és Várszegi Asztrik panonhalmi főpápa. Kurátor: Galambos Ádám. Szervezők: a Magyarországi Evangélikus Egyház, az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány és a Zsidó Nyári Fesztivál.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÖRBÖTTÁNYBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorus
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levélcíme: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

APRÓHIRDETÉS

Egyetemi lánykollégium szálláshelyet kínál lányoknak Budapesten. 30/319-0559.

Meghívó papnétalálkozóra

Idén is megtartjuk hagyományos papnétalálkozónkat, melyre minden aktív lelkész feleségét szeretettel hívjuk és várjuk.

A találkozót *Tükör által* címmel szeptember 27–29. között rendezzük az Evangélikus Konferencia- és

Missziói Otthonban (8624 Balatonszárszó, Jókai u. 41.). További információ és jelentkezés szeptember 8-ig a következő e-mail címeken: *Fabiny Katalin*: fabinykati@gmail.com; *Gáncs Péterné*: gancsmarti@vipmail.hu; *Szemereiné Szigethy Enikő*: szenikoster@gmail.com

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból augusztus 11-étől augusztus 18-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>7.50 / Duna Tv <i>Világ-Nézet</i> Püspökkenyér</p> <p>8.00 / Civil Rádió (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (civilradio.hu, ismétlés: 22.00)</p> <p>8.30 / Régió Rádió 1485 <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora</p> <p>10.04 / Kossuth rádió <i>Evangélikus istentisztelet közvetítése Domonyból</i> Igét hirdet: Sághy Balázs lelkész</p> <p>10.15 / M1 <i>Baptista magazin</i></p> <p>11.30 / M1 <i>Köz-Ép-Pont</i> Evangélikus ifjúsági találkozó Sepsiszentgyörgyön</p>	<p>7.35 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i></p> <p>12.00 / MR Nemzetiségi adások <i>Déli harangszó a soproni evangélikus templomból</i></p> <p>12.05 / Bartók rádió <i>Hagyományos újdonságok</i> Szathmáry Zsigmond orgonál</p> <p>13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház félórása</p> <p>19.55 / Duna World <i>Az utolsó dal</i> (magyar játékfilm, 1941) (74')</p> <p>21.30 / M1 <i>Vívó-világbajnokság</i> Élő közvetítés Budapestről</p> <p>23.00 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (radio17.hu)</p>	<p>7.45 / M1 <i>100 kép a XX. századról</i> (magyar ismeretterjesztő sorozat)</p> <p>13.00 / Duna World <i>Isten kezében</i></p> <p>14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonalok</i> Körmendy Petra evangélikus egyetemi lelkész</p> <p>19.00 / Bartók rádió <i>Összhang – a zenei élet aktualitásai</i> Haydn-fesztivál Fertődön</p> <p>20.00 / Corvinus Rádió (Sopron) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (corvinusradio.hu)</p> <p>22.55 / Duna World <i>Magyarország története</i> (magyar ismeretterjesztő sorozat)</p>	<p>10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Beethoven-dalok</p> <p>12.00 / Pax Tv <i>Dragomán György (beszélgetéssorozat)</i></p> <p>12.35 / Duna World <i>Magyarország története</i> (magyar ismeretterjesztő sorozat)</p> <p>13.00 / Duna World <i>Baptista magazinműsor</i></p> <p>13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bízunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórása</p> <p>20.59 / Bartók rádió <i>A Concerto Budapest hangversenye</i> Bach: IV. brandenburgi verseny BWV 1049</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>8.35 / Duna Tv <i>Mesélő cégtáblák</i> (magyar ismeretterjesztő sorozat)</p> <p>A moszkvai GUM áruház</p> <p>14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonalok</i> Henics Tamás kutatóorvos, fotográfus</p> <p>20.15 / M1 <i>Füles</i> (amerikai-angol filmvígjáték, 2006) (91')</p> <p>21.03 / Bartók rádió <i>Francesco Finotti játszik a budapesti Szent Anna-plébánia orgonáján</i></p> <p>21.15 / Duna Tv <i>Napfény a jégen</i> (magyar játékfilm, 1961) (75')</p> <p>22.00 / Bartók rádió <i>Dzsessz a Márványteremben</i> A Botos Brothers játszik</p>	<p>10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Zádori Mária énekel</p> <p>11.25 / Agnus Rádió (Kolozsvar) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (agnusradio.ro)</p> <p>13.05 / Duna Tv <i>Európa egészsége – Alkoholisztus: a véget nem érő utazás</i></p> <p>14.32 / Kossuth rádió <i>Regényes történelem</i> János vitéz, a ráckevei jobbágyfiú?</p> <p>18.00 / National Geographic <i>A Harmadik Birodalom titkai (dokumentumfilm)</i></p> <p>23.40 / Duna Tv <i>Juhász Ferenc – Gyémántmorzsák</i> (magyar dokumentumfilm)</p>	<p>5.55 / M1 <i>Hajnali gondolatok</i></p> <p>7.05 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i></p> <p>7.30 / Duna Tv <i>Isten kezében</i></p> <p>9.30 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (radio17.hu, ismétlés: 23.00)</p> <p>12.55 / Duna World <i>A rejtélyes XX. század</i> Kun Miklós történész műsora</p> <p>19.35 / Bartók rádió <i>Eszterházi vigasságok</i> Koncert a fertőszentmiklósi Szent Miklós-plébániatemplomban</p> <p>22.55 / M1 <i>A Bécsi Filharmonikusok koncertje a schönbrunni kastély parkjában</i></p>	<p>6.00 / Kossuth rádió <i>Vasárnapi újság</i></p> <p>6.00 / Bartók rádió <i>Muzsikáló reggel</i> Vasárnapi orgonamuzsika</p> <p>8.30 / Régió Rádió 1485 – AM 1485 kHz <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora</p> <p>9.30 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (radio17.hu)</p> <p>10.15 / M1 <i>Kérdések a Bibliában</i></p> <p>11.30 / M1 <i>Apáca – Evangélikus gyülekezet Erdélyben</i></p> <p>20.50 / Bartók rádió <i>A Mariinszkij kórus és zenekar hangversenye</i> Giuseppe Sarti: Magnificat</p>

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
Előfizetés: előfizetes@evelet.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.ballal@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sander.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu).
Munkatárs: Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu). Rovatvezetők: dr. Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu).
Szerkesztőbizottság: Adami Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyí Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Kónsoli Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. Árusítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (augusztus 11.)

A te kezed tehet bárkit nagyvá és erőssé. 1Krón 29,12c (ApCsel 3,16; Lk 18,9–14; Ef 2,4–10; Zsolt 17) Mindenünk, amink van, Istentől származik. A kezünk munkája – mondjuk; de hogy reggel, amikor felébredünk, van jártányi erőnk, vannak gondolataink, amelyeket megvalósítunk, és társaink, akikkel egymást segítve elérjük céljainkat – ez végső soron mind ajándék. Nem jár, hanem *adja* az Úristen nekünk szeretete jeleként. A Mindenhatótól megkapjuk mindazt, amire szükségünk van. Nagyok és erősek is csak általa tudunk lenni, miközben megmaradunk gyermekeinket, akiket Atyaként gondoz. Hálával menjünk elé, és alázattal köszönjük meg minden ajándékát, ahogyan Dávid király szíve is túlcordult a hálától!

Hétfő (augusztus 12.)

Az Úr ezt mondta Jóbna: Hol voltál, amikor a földnek alapot vettem? És ezt mondtam a tengernek: Eddig jöhetsz, tovább nem! Ez ellene áll büszke hullámaidnak! Jób 38,4a.11 (Jn 1,1.3; Ez 17,1–6.22–24; 2Kir 17,24–41) „Én csak magamban hiszek” – sok ember mondja ezt, és gögösen, alázat nélkül éli napjait. Az istenfélő Jób története és különösen ez a párbeszéd, a teremted csodájának leírása alázattal tölti el a nyitott szívű olvasót. Mintha egy magaslattól szemlélhetnénk egyszerre a mindenséget és benne parányi porszem létünket. Kérjük, hogy Isten vegye el a mi szívünk gögjét is, és töltsön meg hálával, alázattal és a Jóbéhoz hasonló istenfélő lelkülettel!

Kedd (augusztus 13.)

Nem maradok el tőled, nem hagyok el. Józ 1,5c (2Kor 1,20; 1Móz 19,15–26; 2Kir 18,1–12) Ma is ismert fogalom a migráció: lakóhely-változtatás, elvándorlás. Van, aki jobb élet, biztos állás, szebb jövő reményében kel útra, másnak menekülnie kell. Ez korunk emberének is nagy próbatétele. Haza, otthon, család, békeség, harmonia – lelkünk mélyén mind erre vágyunk. Amit Józsuének ígér az Úr, és biztatja: „Légy erős és bátor”, az nekünk ugyanolyan erővel és bizonyossággal hangzó evangélium! Nem kell kapkodnunk összevissza mindenféle kapaszkodó után, ha ezt az egy ígéretet megragadjuk, és hittel naponta élünk belőle.

Szerda (augusztus 14.)

Titeket pedig az Úr gyarapítson és gazdagítson a szeretetben egymás iránt és mindenki iránt... Erősítse meg a szíveteket, és tegye feddhetetlenné a szent életben, a mi Istenünk és Atyánk színe előtt, amikor a mi Urunk Jézus Krisztus eljön... 1Thesz 3,12–13 (Zsolt 125,2; Mk 7,24–30; 2Kir 18,13–37) „Elégedjünk meg azzal, amink van, mert aki az élő Istenben hisz, az gazdagabb, mint a világ. Mi egyebet kívánhatnánk még, mint az örökkévaló Isten szeretetét.” Spurgeon sorai is arra figyelmeztetnek: az igazi gazdagság a szeretet. Egy napon rádöbbenünk, hogy nem maradt a kezünkben semmi. Gyarapítani akarjuk vagyonunkat, de végül üres marad a kezünk, és boldogtalanul, szorongással jön el életünk vége. Kérjük és engedjük, hogy Isten gyarapítson minket, hogy ő töltsön be Szentlelkével és a szeretettel, a soha nem múló, elvehetetlen értékkel, amelyért érdemes élni.

Csütörtök (augusztus 15.)

A jóra törekedjétek, ne a rosszra, akkor életben maradtok. Ám 5,14a (Róm 12,17; 1Pt 5,1–5; 2Kir 19,1–19) „Elegendő, ha egyetlen ember gyűlöli felebarátját, s a gyűlölet ragálya előbb-utóbb megfertőzi az egész világot.” (Jean-Paul Sartre) A jóra törekedni egy olyan világban – e tekintetben Ámós óta nincs sok változás –, ahol az erőszak, a törtetés, a gyenge eltaposása, a szeretetlen önzés nyert polgárjogot, szinte forradalmi tettnek számít. Jézus szembement kora számtalan bevett szokásával, és mindig az embert nézte, emelte fel, gyógyította, szerette, óvta – mi sem tehetünk másként, ha tanítványainak nevezzük magunkat. „Megfertőzni” a jóval, a megbocsátással, a béketeremtéssel a világot: ez a küldetésünk. Már ma el kell kezdenünk, mert az a pusztító ragály óriási, és Krisztus mindannyiunkra számít: egyedi, fontos feladatot bízott ránk.

Péntek (augusztus 16.)

Keresztelő János így válaszolt mindenkinek: „...eljön az, aki erősebb nálam, és én még arra sem vagyok méltó, hogy saruja szíját megoldjam.” Lk 3,16 (Mal 3,1a; Lk 22,54–62; 2Kir 19,20–37) A világ megérett az ítéletre – ezt érezzük, amikor a híradó szörnyű bűncselekményekről, terrorizmusról, természeti katasztrófákról, emberi hanyagság okozta tragédiákról számol be. És mi hát-rádölünk a fotelben, hogy ez így nem jó, ennek a világnak pusztulnia kell... Ám először bizony magunkba kellene nézni. Mi mit teszünk, mit mulasztunk? Van bennünk alázat, bűnbánat? Keresztségünk esetleg csak távoli emlék? A megtért ember útját járjuk? Komolyan vesszük-e, hogy az ítélet nemcsak mások felett, hanem felettünk is elhangzik majd? És hisszük-e, hogy a kegyelmet és az üdvösséget elkészítette számunkra Isten?

Szombat (augusztus 17.)

Miután tehát Krisztus felemeltetett az Isten jobbára, és megkapta az Atyától a megígért Szentlelket, kitöltötte ezt. ApCsel 2,33 (Jer 33,9; Ézs 26,1–6; 2Kir 22,1–13) Az a szenvedély, az a tűz, amely betöltötte az apostolokat az első pünkösdőn, a miénk is! A mi csüggedt, bátortalan fellépésünket felváltja az erő, kishitőségünket a szilárd hit, kételyeinket a bizonyosság. Az értetlenségünk sötétjébe fény világít. Ahol megbukunk, ott erő érkezik, és készek vagyunk szólni, továbbmenni. Ez az erő fentről jön, és tényleg mindent megváltoztat. A Lélek temploma vagyunk-e már?

■ KÓHÁTI DÓRA

